

Handläggare
Tuula Kipinoinen Ericsson
Telefon: 08-508 22 023

Till
Hägersten-Liljeholmens
stadsdelsnämnd
2016-05-19

Tertialrapport 1 - 2016

Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd

Förvaltningens förslag till beslut

1. Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd godkänner förslaget till tertialrapport 1 för 2016 med helårsprognos och överlämnar detsamma till kommunstyrelsen och stadens revisorer.
2. Nämnden godkänner en ökad omslutning med 16,0 mnkr.
3. Nämnden begär budgetjustering med 7,2 mnkr för åtgärder för giftfri förskola (bilaga 3).
4. Nämnden begär budgetjustering med 15,5 mnkr för Klimatinvesteringar (bilaga 4).
5. Nämnden beslutar i enlighet med kommunstyrelsens uppmaning att lägga till ett nytt nämndmål och aktivitet under punk 2.6.
6. Nämnden beslutar i enlighet med kommunstyrelsens uppmaning att ändra årsmålen för indikatorer under respektive målen 2.5 och 4.7.
7. Nämnden beslutar om plan för upphandling i enlighet med bilaga 5.
8. Beslutet justeras omedelbart.

Lars Arvidsson
stadsdelsdirektör

Sammanfattning

Nämnden bidrar till att uppfylla kommunfullmäktiges inriktningsmål samt mål för verksamhetsområdena. Nämnden prognostiserar ett nettounderskott med 7,2 mnkr före budgetjusteringar och före resultatdispositioner. Efter hänsyn tagits till nämndens begärda budgetjusteringar med 7,2 mnkr redovisas ingen avvikelse mot budget, vilket är oförändrat jämfört med marsprognosen. Efter resultatdispositioner visas ett nettoöverskott med 0,9 mnkr.

**Hägersten-Liljeholmens
stadsdelsnämnd**

Telefonvägen 30, plan 9
Box 490
129 04 Hägersten

Växel 08-508 22 000
Fax 08-508 22 099
hagersten-liljeholmen@stockholm.se
stockholm.se/h-l

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom samtliga avdelningar och samordnats av ekonomienheten. Ärendet behandlas i samverkansgrupp den 3 maj och i förvaltningsgrupp den 10 maj 2016.

Bakgrund

Nämnderna ska i uppföljningen redogöra för uppnådda resultat och analysera eventuella avvikelser för verksamhet och ekonomi jämfört med verksamhetsplanen. Vid befarade avvikelser ska nämnden besluta om åtgärder för att eliminera dessa. Uppföljningen ska fokusera på nämndens bidrag till att uppfylla kommunfullmäktiges inriktningsmål och verksamhetsmål med tillhörande analys av utfallet.

Bilagor

1. SLK Blankett Sdn22 Tertial 1
2. Ungas organisering - Projektplan
3. Ansökan kemikaliesmart förskola
4. Ansökan om investeringsmedel för klimatåtgärder
5. Plan for upphandling
6. Tertial 1 rapport
7. Kompletterande uppföljning Tertial 1 2016

Innehållsförteckning

Sammanfattande analys.....	5
Uppföljning av Kommunfullmäktiges inriktningsmål.....	8
1. Ett Stockholm som håller samman	8
1.1 Alla barn i Stockholm har goda och jämlika uppväxtvillkor.....	9
1.2 Tidiga sociala insatser skapar jämlika livschanser för alla	14
1.3 Stockholm är en stad med levande och trygga stadsdelar	17
1.4 Stockholm är en stad med högt bostadsbyggande där alla kan bo	20
1.5 Stockholm har ett rikt utbud av idrott och fritid som är tillgängligt för alla	21
1.6 Alla stockholmare har nära till kultur och eget skapande	23
1.7 Alla äldre har en trygg ålderdom och får en äldreomsorg av god kvalitet	24
2. Ett klimatsmart Stockholm	31
2.1 Energianvändningen är hållbar.....	32
2.2 Transporter i Stockholm är miljöanpassade	33
2.4 Stockholms kretslopp är resurseffektiva	33
2.5 Stockholms miljö är giftfri	33
2.6 Inomhusmiljön i Stockholm är sund	35
3. Ett ekonomiskt hållbart Stockholm	35
3.2 Stockholm är en företagsvänlig stad	36
3.3 Fler jobbar, har trygga anställningar och försörjer sig själva	37
3.5 Stockholms stads ekonomi är långsiktigt hållbar	39
4. Ett demokratiskt hållbart Stockholm	41
4.1 Stockholm är en jämställd stad där makt och resurser fördelas lika	41
4.2 Stockholms stad är en bra arbetsgivare med goda arbetsvillkor	42
4.3 Stockholm är en stad som lever upp till mänskliga rättigheter och är fritt från diskriminering	46
4.4 Stockholm är en stad som respekterar och lever upp till barnets rättigheter i enlighet med FN:s barnkonvention	48
4.5 Stockholm är en stad där ingen behöver vara rädd för våld	49
4.6 Stockholm är en tillgänglig stad för alla	50
4.7 Stockholm är en demokratisk stad där invånarna har inflytande.....	55
4.8 Offentlig upphandling utvecklar staden i hållbar riktning	60

Uppföljning av ekonomi och särskilda satsningar	61
Uppföljning av driftbudget.....	61
Särskilda satsningar.....	64
Resultatenheter	66
Investeringar.....	66
Försäljningar av anläggningstillgångar	66
Betydande projekt som inte är investeringar	66
Omslutningsförändringar.....	67
Budgetjusteringar	67
Medel för lokaländamål.....	67
Analys av balansräkning	67
Övrigt	67
Synpunkter och klagomål	68
Övrigt.....	Fel! Bokmärket är inte definierat.

Sammanfattande analys

Nämnderna ska i uppföljningen redogöra för uppnådda resultat och analysera eventuella avvikelser för verksamhet och ekonomi jämfört med verksamhetsplanen och det förväntade resultatet. Uppföljningen ska fokusera på nämndens bidrag till att uppfylla kommunfullmäktiges inriktningsmål och verksamhetsmål med tillhörande analyser av utfallet. I denna tertialrapport redogörs för måluppfyllelse och ekonomiska resultat under respektive mål.

Stadsdelsnämnden bidrar till kommunfullmäktiges fyra inriktningsmål samt målen för verksamhetsområdena under 2016.

Förvaltningen bedömer att 22 av kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdena kommer att uppnås helt under året och att ett mål kommer att delvis uppnås. Merparten av indikatorerna kommer att uppnås liksom nämndens mål. Bedömningen är att samtliga aktiviteter kommer att kunna genomföras.

Ett Stockholm som håller samman

Förskolor av god kvalitet bidrar positivt till barns utveckling, lärande och till mer likvärdiga möjligheter. Det är en bra grund för det livslånga lärandet. Alla barn har erbjudits plats inom garantitid och en hög andel barn är inskrivna i förskolan. Förskolepersonalens kompetens och förskolans organisation är avgörande för kvaliteten. Olika satsningar görs för att stödja och utveckla förskolans kvalitet. Förskoleavdelningen har sökt och erhållit statsbidrag från Skolverket i syfte att inte öka barngruppernas storlek. Förskolan är väl förtrogen med det demokratiska uppdraget såväl i arbetsgrupper och som förebilder gentemot föräldrar och barn. I staden finns valfrihetssystem inom förskoleverksamheten där föräldrar väljer förskola. Inom stadsdelsområdet finns såväl kommunala som privata utförare. Att ha rätt antal platser i efterfrågat område balanseras mot lokaltillgång och ekonomi. SHIS boende Bjällerkransen som är lokaliserat i stadsdelen kommer under året succesivt att omvandlas till ett boende för nyanlända, vilket gör det än svårare att beräkna och tillhandahålla rätt antal förskoleplatser.

Socialtjänsten har som mål att skapa jämlika livsvillkor för alla stadsdelens invånare. Arbetet är inriktat på att vara förebyggande och på att erbjuda sociala insatser i ett tidigt skede, i första hand erbjuds insatser som sker i hemmiljö och genom den egna öppenvården. Inom socialtjänstens individ- och familjeomsorg pågår ett utvecklingsarbete av de egna öppenvårdsinsatserna genom systematiska uppföljningar på gruppnivå. Öppenvårdsinsatserna utvecklas i syfte att undvika mer omfattande externa placeringar och behandlingsinsatser. En grundläggande förutsättning för att skapa jämlika livschanser för alla är att personer som bor i stadsdelen har stadigvarande självständiga boenden. Då hemlöshet och tillfälliga boendepaceringar utgör en fortsatt problematik i stadsdelen kommer förvaltningen särskilt fokusera på hemlöshetsfrågan.

Barn och unga ska erbjudas en varierad och stimulerande fritid som motsvarar de önskemål och behov som finns hos stadsdelens unga. Som ett led i att utveckla fritidsverksamheten och säkerställa att utbudet motsvarar ungas behov och önskemål genomförs en översyn av fritidsverksamheterna i stadsdelen i dialog med unga.

En viktig inriktning under 2016 är förvaltningens arbete med att utveckla nya lokaler för förskolor. Samhällsplaneringsavdelningen ser även i samråd med social omsorg fortlöpande över möjligheterna att inrätta bostäder med särskild service i kommande nybyggnation i

stadsdelsområdet i dialog med berörda fackförvaltningar och byggherrar.

Under 2016 kommer arbetet fortsätta med fokus på utveckling av parkfrågor, med noggrann uppföljning av entreprenörsavtalen och beställningar. Arbetet kring upprustningen av Svandamsparken påbörjades under hösten 2015 och fortsätter 2016. Även etapp två av Aspudsparkens upprustning genomförs under 2016.

Vid upprustning och nyanläggning av parker med investeringsmedel samt vid drift och underhåll av offentliga miljöer har förvaltningen alltid ett tillgänglighetsperspektiv utifrån stadens riktlinjer. Nämnden har tilldelats 6 mnkr för tillgänglighetsinvesteringar under 2016. Genom en rad aktiviteter arbetar förvaltningen med tillgänglighetsfrågor som rör lokaler, fritidsverksamhet och lekparker. Nämnden har även tilldelats 3,5 mnkr för reinvesteringar som ska användas till renovering av parkvägar, trappor, murar och trädvård i stadsdelsområdet.

Förvaltningen bidrar till att uppfylla stadens mål om en trygg, säker och ren stad genom det fortlöpande arbetet med underhåll och städning av stadsdelsområdets parkmiljöer med fokus på trygghet och trivsel. Det trygghetsskapande arbetet fortsätter i Lokala Brottsförebyggande rådets arbetsgrupper som samordnas av samhällsplaneringsavdelningen.

Arbetet med att identifiera sårbarheter som kommer att ligga till grund för förebyggande eller minimerande åtgärder under året har påbörjats.

Äldreomsorgens insatser och arbete bidrar till att skapa en trygg äldreomsorg med hög kvalitet. Äldres hälsa, välbefinnande, delaktighet, ett bra bemötande och kontinuitet står i fokus för alla verksamheters insatser och utvecklingsarbete. Verksamheterna arbetar för att öka brukarnas nöjdhet med maten, måltiden, aktiviteterna och utevistelsen, som följs upp i de årliga brukarundersökningarna. Bedömningen är att målen och indikatorerna för äldreomsorgen kommer att uppfyllas.

Ett klimatsmart Stockholm

Nämnden bidrar till stadens mål genom att miljöanpassa sina verksamheter. Förskolorna tar bort och fasar ut olämpligt material. Under året ska samtliga förskolor genomföra nivå 1 i handlingsplanen för kemikaliesmarta förskolor. För att byta ut inventarier och uppnå nivå 2 i handlingsplanen ansöker stadsdelsnämnden om extra medel från två håll. Dels görs en ansökan om klimatpengar för att ersätta olämpliga madrasser och plastporslin med klimatsmarta alternativ. Dels söker nämnden medel för klimatinvesteringar i syfte att byta ut äldre vitvaror för att på så sätt minska energianvändningen, samt att möjliggöra utsortering av matavfall på fler av nämndens förskolor. Stadsdelen är också med i ett pilotprojekt för att utveckla stadens arbete med att bygga och renovera förskolor på ett kemikaliesmart sätt. Under 2016 påbörjas renoveringen av förskolan Hamngården, som blir den första kemikaliesmarta förskolan i stadsdelen

Förvaltningen använder enbart miljöbilar i sina verksamheter. Ett viktigt fokus för förvaltningen är fortsatt information och tydliga anvisningar för att enheterna ska tanka alternativa drivmedel.

Ett ekonomiskt hållbart Stockholm

Nämnden bidrar till målet genom ett aktivt deltagande i lokala företagargrupper, i en referensgrupp kring för levande lokala centrum och Stockholm Business Regions möten och

utbildningar.

Nämnden prognostiserar ingen avvikelse jämfört med budget före resultatdispositioner, vilket är en oförändrat jämfört med föregående prognos. Efter resultatdispositioner med 0,9 mnkr redovisas ett överskott med 0,9 mnkr.

För att bidra till att fler jobbar och försörjer sig själva arbetar förvaltningen med att personer som uppbär ekonomiskt bistånd ska ges ett individuellt anpassat stöd i syfte att komma vidare till självförsörjning. För att öka socialsekreterarnas tid för att upprätta förändringsplaner och arbeta motiverande med klienterna har arbetsfördelningen på enheten för ekonomiskt bistånd förändrats. Personer med långvarigt ekonomiskt bistånd erbjuds olika förändringsinriktade insatser såsom till exempel arbetsträning vid förvaltningen, visstidsanställningar och bedömning och stöd av konsultläkare i syfte att öka chanserna till att personer utan arbetsförmåga beviljas sjukersättning. Vidare bedöms att omvandlingen av SHIS boende Bjällerkransen till bostäder för nyanlända kommer innebära ökade kostnader för förvaltningen, då detta kommer medföra ett ökat behov av såväl ekonomiskt bistånd som andra former av stödinsatser.

Ett demokratiskt hållbart Stockholm

Nämnden bidrar till målet genom insatser för att stärka den lokala demokratin, genom att arbeta jämställdhetsintegrering av förvaltningens verksamheter och genom att arbeta med normer värderingar bland unga i stadsdelsområdet. Förskolan är väl förtrogen med det demokratiska uppdraget såväl i arbetsgrupper och som förebilder gentemot föräldrar och barn. Arbete pågår för att ta fram ett lokalt utvecklingsprogram för stadsdelsområdet utifrån aktuellt statistik och i dialog med fackförvaltningar.

Det finns ett aktivt arbete för att vara en bra arbetsgivare med goda arbetsvillkor. Kompetensutveckling för chefer och skyddsombud har genomförts under våren i form av arbetsmiljöutbildning. Ytterligare utbildningar är planerade och kommer att genomföras före sommaren inom rekrytering och rehabilitering. Chefsforum som riktar sig till alla chefer har genomförts månatligen under vår och höst med olika teman. En ny kartläggning av deltidsarbetandes önskemål om heltid har genomförts och några har kunnat erbjudas heltid. Uppföljningen från HR-funktionen av chefernas arbete med rehabilitering har ökat. Syftet är att se till att rehabiliteringsplaner finns för alla sjukskrivna och att sänka sjukfrånvaron.

Förvaltningens mål är att barnperspektivet ska uppmärksammas i alla de ärenden som berör barn. Socialtjänsten har ett pågående arbete med att utveckla och förstärka barnperspektivet. I de vuxenärenden där den vuxne har minderåriga barn ska konsekvenser för barnets situation belysas i samband med utredning och beslut som rör den vuxne. För att ta tillvara på barnen synpunkter har barn- och ungdomsenheten påbörjat ett arbete med att intervjua barn som varit aktuella för utredning och insatser. Intervjuerna ger underlag för fortsatt verksamhetsutveckling med fokus på barnens perspektiv.

För att öka upptäckten av personer som är utsatta för våld i nära relation arbetar förvaltningen med att ta fram nya rutiner och informationsmaterial som lyfter vikten av att våga fråga om våld och motivera den enskilde till att ta emot stöd.

För att bidra till målet att alla invånare i staden ska ha rätt till full delaktighet i samhället oavsett funktionsvariationer, erbjuds individuellt anpassade stödinsatser utifrån en rättssäker utredning av den enskildes behov av stöd. Förvaltningens utförarverksamheter inom

funktionshinderområdet driver flera olika projekt och satsningar kring att öka brukarnas delaktighet.

Uppföljning av Kommunfullmäktiges inriktningsmål

KF:s inriktningsmål:

1. Ett Stockholm som håller samman

Förvaltningen har prioriterat det förebyggande arbetet samt tidiga insatser. Förskolor av god kvalitet bidrar positivt till barns utveckling, lärande och till mer likvärdiga möjligheter. Det är en bra grund för det livslånga lärandet. Alla som önskat har kunnat erbjudas förskoleplats inom garantitid. En hög andel av stadelens barn går på förskola. Brukarundersökningar visar att brukarna blir allt nöjdare med verksamheten.

Förvaltningens socialtjänst bidrar till målet genom att prioritera tidiga sociala insatser och förebyggande arbete. Det pågår ett utvecklingsarbete av de egna öppenvårdsinsatserna genom systematiska uppföljningar på gruppnivå. En grundläggande förutsättning för att skapa jämlika livschanser för alla är att personer som bor i stadsdelen har stadigvarande, självständiga boenden. Då hemlöshet och tillfälliga boendelösningar utgör en fortsatt problematik i stadsdelen kommer förvaltningen intensifiera arbetet med hemlöshetsfrågan. Det vräkningsförebyggande arbetet är en viktig del i detta arbete.

Bland goda exempel finns projektet som drivs på avdelningen för social omsorg med en bolots som ger individuellt anpassat stöd till enskilda som bor i jour- och träningslägenheter med syftet att öka deras möjligheter till ett självständigt boende samt öka omsättningen bland träningslägenheterna så att insatsen kommer fler hemlösa personer med svåra sociala svårigheter till gagn.

Äldre i stadsdelen erbjuds att träffa andra för gemenskap och delta i olika aktiviteter som anordnas på servicehusen och träfflokalerna. Målet är att insatserna ska bidra till en god hälsa, ett aktivt och självständigt liv. Verksamheterna är välbesökta och uppskattade.

Äldreomsorgens verksamheter arbetar med att öka och säkerställa tryggheten för brukarna. Förvaltningen deltar i projektet "Tryggt mottagande i hemmet", som ska erbjudas till äldre som har ett stort behov av stöd från hemtjänst, husläkarmottagning och primärvårds rehab efter utskrivning från slutenvården. Insatserna från hemtjänstens "demensgrupp" och dagverksamhet för personer med demenssjukdom bidrar till att ge en trygg och meningsfull tillvaro för den enskilde. Bedömningen är att äldreomsorgens insatser bidrar till att uppfylla målet.

En viktig inriktning under 2016 är förvaltningens arbete med att utveckla nya lokaler för förskolor. Samhällsplaneringsavdelningen ser även i samråd med social omsorg fortlöpande över möjligheterna att inrätta bostäder med särskild service i kommande nybyggnation i stadsdelsområdet i dialog med berörda fackförvaltningar och byggherrar.

Under 2016 kommer arbetet fortsätta med fokus på utveckling av parkfrågor, med noggrann uppföljning av entreprenörsavtalen och beställningar. Arbetet kring upprustningen av Svandammsparken påbörjades under hösten 2015 och fortsätter 2016. Även etapp två av Aspudsparkens upprustning genomförs under 2016.

Vid upprustning och nyanläggning av parker med investeringsmedel samt vid drift och

underhåll av offentliga miljöer har förvaltningen alltid ett tillgänglighetsperspektiv utifrån stadens riktlinjer. Nämnden ansökte om 10 mnkr för tillgänglighetsinvesteringar under 2016 och har tilldelats 6 mnkr. Genom en rad aktiviteter arbetar förvaltningen med tillgänglighetsfrågor som rör lokaler, fritidsverksamhet och lekparkar. Nämnden har även tilldelats 3,5 mnkr för reinvesteringar som ska användas till renovering av parkvägar, trappor, murar och trädvård i stadsdelsområdet.

Förvaltningen bidrar till att uppfylla stadens mål om en trygg, säker och ren stad genom det fortlöpande arbetet med underhåll och städning av stadsdelsområdets parkmiljöer med fokus på trygghet och trivsel. Det trygghetsskapande arbetet fortsätter i Lokala Brottsförebyggande rådets arbetsgrupper som samordnas av samhällsplaneringsavdelningen.

Arbetet med att identifiera sårbarheter som kommer att ligga till grund för förebyggande eller minimerande åtgärder under året har påbörjats.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.1 Alla barn i Stockholm har goda och jämlika uppväxtvillkor

 Uppfylls helt

Analys

Det är av stor vikt att alla som önskar kan erbjudas förskoleplats inom garantitid och att en hög andel av barnen går på förskola. Barn och vårdnadshavare ska vara nöjda med verksamheten. De stora utmaningarna är att i en växande stadsdel bevara och utveckla kvalitén. Nyckelfaktorer som identifierats är att:

- Kunna rekrytera och behålla kompetent personal.
- Skapa attraktiva och utmanande miljöer på förskolorna trots små ytor och höga kostnader.
- Ha tillräcklig bemanning över hela dagen
- Tid för reflektion, kompetensutveckling är viktigt för att ge verksamhetsutveckling och goda förskolemiljöer.
- Ge adekvat verksamhetstöd för barn i behov av särskilt stöd

Stadsdelsförvaltningen samarbete med Stockholms universitet genom en så kallad övningsförskola. Syftet med övningsförskolan är att bidra till att utveckla arbetet på förskolan, öka möjligheten att rekrytera förskollärare och att också utveckla samarbetet med Stockholms universitet. En omfattande satsning genomförs på att utbilda handledare som kan ta emot studenter på praktik. Samarbetet ger också förskoleverksamheten möjlighet att påverka utbildningens innehåll.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2015	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel barn som lever i familjer som har ekonomiskt bistånd	1 %			1 %	1 %	1,3 %	3,3 %	Tertial 1 2016

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2015	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Analys								
Andelen barn som lever i bidragstagande familjer är fortsatt lågt och ligger på 1,0 %. Genomsnittet i staden är 3,0 %.								
  Andel enheter som genomför systematiskt barnsäkerhetsarbete				100 %		100 %	tas fram av nämnden	2016
  Andel förskollärare av totalt antal anställda	39 %				38 %	38 %	40 %	Tertial 1 2016
  Andel förskollärare med kompetens inom genuspedagogik/normkritik						1 %	Öka	2016
Analys								
Under året har staden fastställt hur värdet skall mätas. Andelen personal som har minst 7,5 högskolepoäng i genusvetenskap. En del förskolepersonal har deltagit i seminarier i normkritik och genuspedagogik anordnade av Stockholms stad i samverkan med Stockholms universitet.								
  Andel förskolor med mindre än 25 procent förskollärare				6,15 %		0 %	0 %	2016
  Andel nöjda föräldrar				86 %		85 %	85 %	2016
Analys								
Brukarundersökning genomförs på förskolor under våren. Enligt planeringen ska resultatet presenteras för förskolorna så att resultatet kan användas vid utvärderingar i slutet av terminen. Dialoger förs sedan med föräldrarna om förskolans resultat och förslag till utveckling.								
  Antal barn per grupp	16,6 barn/avd.			15,9 barn/avd.	16 st	16	16	Tertial 1 2016
  Antal förskolebarn per anställd (årsarbetare)	5,51 st			5,11 st	4,9 st	4,9	4,9	Tertial 1 2016
  Personalens bedömning av "förskolans förmåga att stödja barns lärande och utveckling"				3,55		3,8	3,8	2016
Analys								
Förskolorna gör en självvärdering, gemensam för staden, där personalen bedömer hur väl de arbetar i enlighet med läroplanens mål för förskolan. Vanligen görs denna under våren och ligger sedan till grund för förskolans utvecklingsarbete. Förskolornas resultat redovisas i verksamhetsberättelse och kvalitetsredovisning								

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Kulturnämnden ska i samråd med utbildningsnämnden och stadsdelsnämnderna genomföra en lässatsning.	2016-01-01	2016-12-01	

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
Analys Alla förskolor har deltagit i fördjupande arbete kring läsning och böcker i samarbete med biblioteken. Arbetet fortsätter och fördjupas ytterligare			
  Stadsdelsnämnderna ska erbjuda förskolans medarbetare kompetensutveckling och möjlighet till vidareutbildning till barnskötare eller förskollärare.	2016-01-01	2016-12-31	
Analys Ett 30-tal medarbetare har utbildning en dag i veckan, från barnskötare till förskollärare. Några medarbetare går barnskötarutbildning. Önskemål och behov av barnskötarutbildning är större än utbudet. Förvaltningen ser därför över möjligheten att anordna en lokal utbildningsinsats för att utbilda barnskötare. En handledarutbildning för de som tar emot studenter på verksamhetsförlagd utbildning (VFU) planeras att genomföras inom stadsdelsförvaltningen i höst igen. Medarbetarna erbjuds seminarier och utbildning via stadens gemensamma kurser i bland annat flerspråkighet, genrearbete, normkritiskt arbete, HBTQ samt i genuspedagogik (7,5 p) i samverkan med SU. Digitala utbildningar och föreläsningar erbjuds i Kemikalissmart förskola, HBTQ, genus och normmedvetenhet i förskolan. Därutöver sker kompetensutveckling för medarbetarna på respektive förskola utifrån lokala och individuella behov kopplat till uppdraget.			
  Stadsdelsnämnderna ska initiera ett arbete för att öka inskrivningsgraden i områden med i dag låg andel inskrivna barn.	2016-01-01	2016-12-31	
Analys Inskrivningsgraden i förskola bedöms som hög. Enligt statistik går 95 % av alla tvååringar i förskola och ca 98 % i åldrarna 3-5 år. Brev skickas ut en gång per år till föräldrar vars barn inte är inskrivna i förskola vid 3 års ålder eller äldre. De får information och erbjudande om allmän förskola. Alla barn har rätt till kostnadsfri allmän förskola tre timmar per dag (525 timmar per år) från och med höstterminen det år då barnet fyller tre år.			
  Utbildningsnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna utreda behov av och förutsättningar för att på sikt kunna införa en rätt till en nära förskola som gör att förskolebarn och deras föräldrar inte behöver transportera sig orimligt långt.	2016-01-01	2016-12-31	
Analys Utbildningsförvaltningen utreder förslaget med stöd av referensgrupp med stadsdelsrepresentanter.			
  Utbildningsnämnden ska i samarbete med kommunstyrelsen och stadsdelsnämnderna utreda en sänkning av åldern för allmän förskola till två års ålder.	2016-01-01	2016-12-31	
Analys Utbildningsförvaltningen utreder förslaget med stöd av referensgrupp med stadsdelsrepresentanter			
  Utbildningsnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna följa upp andelen förskollärare och vid behov bistå stadsdelsnämnderna i arbetet att ta fram handlingsplaner för att öka andelen förskollärare.	2016-01-01	2016-12-31	
Analys Arbete pågår.			
  Utbildningsnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna utreda och ta fram förslag till IT-kunskapscertifiering av verksamhetsansvariga på förskolor.	2016-01-01	2016-12-31	
Analys Arbete pågår förväntas klart innan nästa tertiäl.			
  Utbildningsnämnden ska i samråd med stadsdelsnämnderna ta fram en strategi för modersmål, språkutveckling och flerspråkig verksamhet i förskolan.	2016-01-01	2016-12-31	
Analys Arbete pågår och förväntas bli klart innan nästa tertiäl.			
  Utbildningsnämnden ska i samråd med stadsdelsnämnderna ta fram kvalitetsmått för förskolan i syfte att verka för små barngrupper, god personaltäthet, utbildningsnivå och	2016-01-01	2016-12-31	

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
ändamålsenliga miljöer.			
Analys Arbetet påbörjat på Utbildningsförvaltningen.			

Nämndmål:

Förskolan främjar barnens förståelse för grundläggande demokratiska värden.

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Likabehandlingsplanerna följs upp, utvärderas, hålls aktuella och revideras utifrån barngruppernas specifika behov. Förskolorna bidrar till likvärdighet samt breddar barnens lekmönster och intressen.

Analys

Förskolorna arbetar med värderingar och att stödja och utveckla sociala relationer inom gruppen. Konflikthantering och att förebygga konflikter tillhör också förskolans grundläggande arbete. Centralt är förskolans arbete med barnens delaktighet i den dagliga verksamheten. Vad barnen är intresserade av påverkar verksamhetens innehåll och miljö.

Årets uppföljningar fokuseras på

- Förskolornas likabehandlingsplaner och redovisning av vilka insatser som gjorts för att främja likabehandling, jämställdhet och förebygga kränkningar i enlighet med deras likabehandlingsplan.
- Hur kartläggningar av förskolans miljö och barngruppen görs för att förebygga och minimera risker för kränkningar och diskriminering.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Förskolorna kartlägger barngruppernas behov	2015-01-12	2016-09-15	
Analys Vid större förändringar av barngruppen, såsom vid höstterminen när många barn slutar och nya tillkommer, görs en översyn av barngruppen för att planera en verksamhet som utmanar och möter behoven. Förskolorna ser över och utvecklar sina rutiner för detta.			

Nämndmål:

Förskolan ger barnen utmaningar som stimulerar lusten att erövra nya erfarenheter, kunskaper och färdigheter.

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Förskolorna följer varje barns utveckling och lärande. Förskolorna ger nya utmaningar utifrån barnens kunskaper, erfarenheter och intressen i språk, matematik, naturvetenskap, teknik och skapande.

Analys

Förskolorna arbetar utifrån nämndens mål och förskolans egna mål. Förskolornas mål beskriver huvudsakligen vad barnen ska få lära och vara med om under året.

Den pedagogiska dokumentationen är ett bra verktyg för att samla information om barnens intressen och göranden.

Underlag för årets uppföljning och utvärdering av målen är förskolornas egna dokumentationer, utvärderingar och stadens förskoleindikator – ett självvärderingsmaterial där personalen skattar hur väl de arbetar inom fem områden; pedagogisk miljö och material/skapande verksamhet och olika uttrycksformer/ barns språkliga och kommunikativa utveckling/ barns matematiska utveckling/ natur och teknik.

Förskolorna ska efter analys och bedömning beskriva sina styrkor och utvecklingsområden samt förslag till utveckling utifrån självvärderingen.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Självvärdering av arbetet genom "Förskoleindikatorn" ska genomföras i arbetslagen under vårterminen. Resultat av självvärderingen skrivs in i ILS-webben vid T2 rapport.	2015-01-01	2016-06-30	
Analys Förskolorna genomför självvärderingen genom stadens förskoleindikator under våren. Resultaten ger underlag till förskolans fortsatta verksamhetsutveckling. Dialoger kring resultaten har förts inom förskolan och mellan de olika nivåerna inom förskolans organisation.			

Nämndmål:

Förskolan har ett gott samarbete med skolan, socialtjänsten, landsting och andra parter för att stödja barnets allsidiga utveckling och lärande i ett långsiktigt perspektiv.

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Förskolan följer de samverkansmodeller som framtagits gemensamt i stadsdelen. Förskolan arbetar med övergång till skolan och extra uppmärksamhet ägnas de barn som behöver särskilt stöd.

Analys

Förvaltningen och förskolorna har en rad samarbeten internt och externt, det är av stor vikt att grundläggande rutiner och goda kontaktytor finns för samverkan.

Olika mötesfora finns för samverkan med bl.a. utbildningsförvaltningen, socialtjänsten och skolorna i stadsdelen för att utveckla och samverka kring förebyggande arbete vid övergång mellan förskolan och skolans verksamheter.

Lokala rutiner för arbetet och samverkan med skola och socialtjänst finns liksom gemensamma samverkansdokument och riktlinjer för stadsdelen. Uppföljning, utvärdering och dialog om det gemensamma arbetet mellan förskola-skola samt förskola-skola-socialtjänst. Förvaltningen samverkar med utbildningsförvaltningen om övergång mellan förskola och skola. Gemensamma riktlinjer har utarbetats för detta. Samverkan planeras, följs

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2015	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel enskilda som har fått stöd i enlighet med sitt beslut inom socialpsykiatri				37,21 %		80 %	tas fram av nämnden	2016
Analys Resultatet redovisas i verksamhetsberättelsen.								
  Andel insats/insatser avslutade enligt plan inom vuxna missbruk	25,58 %	25 %	27 %	28,72 %	30 %	35 %	35 %	Tertial 1 2016
Analys Förvaltningen bedömer att årsmålet för indikatorn inte kommer att uppfyllas helt. Vid vuxenenheten finns en stor andel klienter med komplex beroendeproblematik samt samsjuklighet. Det är inte ovanligt att klienter i svår beroendesituation upprepade gånger bryter kontakten med socialtjänsten under pågående insats och att ärendena då avslutas för att sedan öppnas upp igen om klienten återkommer. Det kan eventuellt vara så att detta leder till ett lågt utfall på indikatorn. Förvaltningen ska analysera utfallet närmare under året.								
  Andel personer med insatser inom socialpsykiatri som är nöjda med hur utredningen av deras behov av stöd genomfördes				77 %		80 %	80 %	2016
Analys Utfallet redovisas i verksamhetsberättelsen. Förvaltningens bedömning är att målet kommer att uppnås.								
  Andel uppnådda delmål inom socialpsykiatri				28,33 %		50 %	tas fram av nämnden	2016
Analys Utfall redovisas i verksamhetsberättelsen. Förvaltningen bedömer att andelen uppnådda delmål inom socialpsykiatri kommer att öka för 2016 jämfört med 2015.								
  Andelen försökslägenheter som övergått till eget kontrakt relaterat till totala antalet försökslägenheter i nämnden				26 %		25 %	25 %	2016
Analys Under 2016 har förvaltningen hittills 21 försökslägenheter, fem lägenheter har tillkommit under året. En person har övertagit sitt kontrakt. Förvaltningen bedömer att målet kommer att uppnås under året.								
  Antal hemlösa						150 st	tas fram av nämnden	2016
Analys Kartläggning av antal hemlösa sker under ett bestämt dygn. Socialnämnden ger leverantör uppdrag att skicka en enkätundersökning till berörda nämnder och enheter. Förvaltningens vuxenenheten för kontinuerlig statistik på antal hemlösa personer som har kontakt med dem. Under första tertialen har 119 personer fått boendeinsatser beviljade vid vuxenenheten.								

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Socialnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna genomföra en översyn av arbetet med stadens budget- och skuldrådgivning	2016-01-01	2016-12-31	
  Socialnämnden ska i samarbete med stadsdelsnämnderna se över rutiner och arbetssätt för alkohol- och tobakstillsyn. Socialnämnden ska återkomma med förslag på åtgärder för hur arbetet kan utvecklas för att nå upp till en effektiv, likställig och rättssäker myndighetsutövning i hela staden	2016-01-01	2016-12-31	
  Stadsdelsnämnderna ska i samarbete med socialnämnden kartlägga arbetet med ensamkommande barn som försvinner eller avviker samt stärka arbetet riktat mot ensamkommande barn som vistas i stadens riskmiljöer och utveckla insatser anpassade efter målgruppen	2016-01-01	2016-12-31	

Nämndmål:

Den enskilde ska utifrån sina behov få stöd och insatser i ett tidigt skede.

 Uppfylls helt

Beskrivning

Förvaltningens individ- och familjeomsorg ska fokusera på det förebyggande arbetet och sträva efter att i ett tidigt stadium erbjuda stödinsatser för personer med sociala problem. De som har kontakt med förvaltningens myndighetsutövande enheter ska få sina behov av stöd och insatser utredda på ett rättssäkert sätt. Förvaltningens egna öppenvårdsinsatser ska vara av god kvalitet och ska erbjuda den enskilde delaktighet och stärka den enskildes förmåga att leva ett självständigt liv. De myndighetsutövande enheterna ska ha ett normkritiskt perspektiv i bemötandet av de personer som kommer i kontakt med förvaltningen och enheterna ska sträva efter att synliggöra könsspecifika skillnader när statistik tas fram.

Förväntat resultat

Den enskilde ska uppleva att de egna resurserna beaktas i kontakten med förvaltningen samt i beslut om insatser. Den enskilde ska uppleva att insatserna leder till en förändring.

Analys

Förvaltningens individ- och familjeomsorg prioriterar öppenvårdsinsatser i ett tidigt skede. Förvaltningens bedömning är att nämndmålet kommer att uppfyllas under året.

Barn- och ungdomsenheten har fördjupat arbetet med en systematiserad uppföljning samt utvärderar de insatser som erbjuds inom den egna öppenvården. Genom att hålla nätverksmöten tas familjens och nätverkets resurser tillvara.

Inflödet av ensamkommande flyktingbarn har under årets första tre månader minskat kraftigt. Under januari- mars 2016 tog förvaltningen emot sju barn jämfört med oktober - december 2015 då 95 barn togs emot. En särskild utredargrupp med biträdande enhetschef, socialsekreterare, barnsekreterare och familjehemssekreterare är under uppbyggnad för att bättre möta upp målgruppens särskilda behov. Enheten kommer under året att fortsätta att utveckla arbetssätten med målgruppen.

Vuxenenhetens arbete med att motverka missbruk sker i första hand inom de egna utförarverksamheterna. Enheten erbjuder bland annat primärbehandling samt eftervård i gruppform baserat på evidensbaserade metoder. Enheten erbjuder ett anpassat boendestöd som i den enskildes hemmiljö kan motivera och stödja för ökad nykterhet och bättre livskvalitet, dessa insatser kan sättas in i ett tidigt skede vilket därmed minskar risken för att mer ingripande insatser behövs på längre sikt. För att utveckla arbetet med att följa upp insatserna kommer enheten fortsätta att delta i ett forskningsprojekt under ledning av Umeå universitet. Syftet är att enheten genom projektets metod ska kunna dra slutsatser om vilka insatser som fungerar för olika målgrupper. Ett arbete med att se över och utveckla enhetens strukturerade öppenvård har påbörjats.

Att de människor som bor i stadsdelen har stadigvarande och självständiga boenden är en grundläggande förutsättning för skapa jämlika livschanser för alla. Hemlösheten är ett fortsatt problem i stadsdelen. Personer som ansöker om insatser med anledning av sin hemlöshet återfinns inom samtliga myndighetsutövande enheter. Förvaltningens myndighetsutövande enheter samverkar för att minska risken för vräkningar i stadsdelen. Det vräkningsförebyggande arbetet syftar till att hitta former för hur socialtjänsten ska kunna komma in tidigare i ärenden där den enskilde riskerar att förlora sitt boende av någon orsak. Förvaltningen erbjuder även boskola till personer som är hemlösa.

Ytterligare arbete kring hemlöshetsfrågan sker inom projektet med ”bolots” som riktar sig till personer som bor i förvaltningens jour- och träningslägenheter. Syftet med projektet är att ge dessa individer kvalificerat stöd till att hitta ett eget stadigvarande boende samt öka omsättningen i tränings- och jourlägenheterna, vilket i sin tur minskar tillfälliga boendeplaceringar och lösningar såsom härbärgen och vandrarhem. Förvaltningens arbete med att minska hemlösheten samt de höga kostnaderna för tillfälliga boenden kommer att intensifieras.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Anhörigstödet ska utvecklas.	2016-01-01	2016-12-31	
Analys Vid förvaltningens vuxenenhet har arbete med att utveckla anhörigstödet påbörjats. En arbetsgrupp har bildats för att se över hur anhörigstödet fungerar på enheten och vilken omfattning det har.			

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.3 Stockholm är en stad med levande och trygga stadsdelar

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bidrar till att uppfylla stadens mål genom det fortlöpande arbetet med underhåll och städning av stadsdelsområdets parkmiljöer med fokus på trygghet och trivsel. Tillsammans med exploateringskontoret och trafikkontoret ser förvaltningen också över den fysiska miljön och tillgängligheten i området i syfte att genomföra förbättringar vid behov. Förvaltningen fortsätter under året att utveckla det trygghetsskapande arbetet som sker genom Lokala Brottsförebyggande Rådets (Lokala BRÅ) olika arbetsgrupper utifrån den framtagna handlingsplanen och samverkansöverenskommelser med berörda aktörer. Nämnden har sökt och erhållit medel för 2016 för tillgänglighetsåtgärder i stadsdelens utemiljö. Arbetet med att

identifiera sårbarheter som kommer att ligga till grund för förebyggande eller minimerande åtgärder under året har påbörjats. Nämnden har även tilldelats medel för reinvesteringar som ska användas till renovering av parkvägar, trappor, murar och trädvård i stadsdelsområdet.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2015	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel genomförda åtgärder inom ramen för risk och sårbarhetsanalys (RSA)				100 %		100 %	100 %	2016
Analys Arbetet med RSA har påbörjats. Redovisning kommer att ske i tertialrapport 2.								
   Andelen som upplever trygghet i den stadsdel där man bor				80 %		80 %	75 %	2016
Analys Förvaltningen arbetar kontinuerligt med att utveckla det trygghetsskapande arbetet som sker genom Lokala Brottsförebyggande Rådets (Lokala BRÅ) olika arbetsgrupper utifrån den framtagna handlingsplanen och samverkansöverenskommelser med berörda aktörer. Förvaltningen arbetar ständigt med underhåll av stadsdelens parkvägar med fokus på skymmande buskage, skymd belysning samt renhållning för att öka den upplevda tryggheten i stadsdelsområdet.								
   Stockholmarnas nöjdhet med skötsel av park och grönområden				68 %		68 %	64 %	2016
Analys Förvaltningen arbetar fortlöpande med underhåll och städning av stadsdelsområdets parkmiljöer med fokus på trygghet och trivsel. Tillsammans med exploateringskontoret och trafikkontoret ser förvaltningen också över den fysiska miljön och tillgängligheten i området i syfte att genomföra förbättringar vid behov.								
Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse					
  Kommunstyrelsen ska i samråd med socialnämnden och stadsdelsnämnderna ta fram en analys av gängkriminaliteten i Stockholm och utforma förslag på förebyggande och motverkande insatser som bidrar till en socialt hållbar utveckling	2016-01-01	2016-12-31						
  Stadsdelsnämnderna kan bidra i trafiknämndens arbete med konceptet Levande Stockholm	2016-01-01	2016-12-31						
  Stadsdelsnämnderna ska utveckla de sociala mötesplatserna för äldre	2016-01-01	2016-12-31						
Analys Äldreomsorgens har ett brett och välorganiserat utbud av aktiviteter för äldre i stadsdelen. Seniorhälsans verksamhet på servicehusen och träfflokaler är uppskattad och välbesökt. Aktiviteterna anpassas utifrån deltagarnas behov och önskemål.								

Nämndmål:

Boende i Hägersten-Liljeholmen känner sig trygga

 Uppfylles helt

Förväntat resultat

Att de boende i Hägersten-Liljeholmen känner sig trygga.

Analys

Förvaltningen arbetar fortlöpande med underhåll av stadsdelens parkvägar med fokus på skymmande buskage, skymd belysning samt renhållning för att öka den upplevda tryggheten i stadsdelsområdet. Förvaltningen erbjuder under året trygghetsvandringar samt informerar om dessa, där medborgarna får möjlighet att lämna synpunkter på sin närmiljö. Under året fortsätter arbetet med att minska ungdomars användning av tobak, alkohol och narkotika genom Lokala BRÅ:s olika samverkansgrupper. På samma sätt arbetar förvaltningen vidare med ökad trygghet för äldre samt att skapa tryggare och trivsammare centrum. Förvaltningen deltar under året i arbetet med att ta fram ett stadsdelsområdesövergripande underavtal för samverkan med lokalpolisområde Skärholmen.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Arbeta för att minska tobak-, alkohol- och narkotikaanvändningen bland ungdomar.	2016-01-01	2016-12-31	
 Arbeta med ökad trygghet för äldre.	2016-01-01	2016-12-31	
 Arbeta vidare med tryggare och trivsammare centrumgruppen	2016-01-01	2016-12-31	
 Erbjuder trygghetsvandringar i stadsdelsområdet.	2016-01-01	2016-12-31	
 Fortsatt arbete med samverkansgruppen för skola, förskola, polis, socialtjänst och fritid.	2016-01-01	2016-12-31	
 Minst en krisledningsövning ska genomföras under året.	2016-01-01	2016-12-31	
Analys En krisledningsövning är planerad till hösten.			
 Ta fram stadsdelsområdesövergripande underavtal för samverkan med lokalpolisområde Skärholmen.	2016-01-01	2016-12-31	

Nämndmål:

Stadsdelens parker upplevs rena och trivsamma

Uppfylls helt

Förväntat resultat

Att stadsdelens parker upplevs som rena genom de insatser inom drift- och underhåll som förvaltningen genomför.

Analys

Förvaltningen strävar ständigt efter att stadsdelens parker ska upplevas som rena. Det sker genom entreprenadavtalet för parkskötsel och fortlöpande uppföljning av att avtalet följs. Under 2015 upphandlades ett nytt avtal för parkskötsel och förvaltningen förbättrar under 2016 arbetet med att följa upp att avtalet följs.

Vid behov sätts fler papperskorgar ut och extra städning beställs vid ovanligt hög belastning på stadsdelens rekreationsytor.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Att i och med det nya parkavtalet för parkskötsel förbättra uppföljningen av att avtalet följs.	2016-01-01	2016-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.4 Stockholm är en stad med högt bostadsbyggande där alla kan bo

 Uppfylls helt

Analys

För att bidra till en snabbare planprocess deltar förvaltningen tidigt i processen för att hindra uppskov med remissyttranden. Förvaltningen bevakar samtliga förslag på nya detaljplaner ur ett hållbarhetsperspektiv och lämnar synpunkter där det är motiverat. Förvaltningen har hittills lämnat synpunkter på två detaljplaner under 2016.

Förvaltningen bevakar fortlöpande möjligheterna att inrätta bostäder med särskild service i kommande nybyggnation i stadsdelsområdet i dialog med fackförvaltningarna och byggherrar.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2015	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Antal färdigställda bostäder med särskild service (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)				7		0	tas fram av nämnden	2016
  Antal påbörjade bostäder med särskild service (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)				0		0	tas fram av nämnden	2016

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Kommunstyrelsen ska i samarbete med socialnämnen och stadsdelsnämnderna utreda hur tillgången till bostäder med särskild service LSS och SoL kan säkerställas.	2016-01-01	2016-12-31	
  Stadsdelsnämnderna ska tillsammans med äldre- och barnnämnden göra en översyn av behovet och finansieringen samt placeringen av korttidsboende	2016-01-01	2016-12-31	
Analys Det finns behov av översyn. Detta då behovet av korttidsboende varierar över tid och risk finns för tomma korttidsplatser, vilket är kostsamt.			
  Stadsdelsnämnderna, stadsbyggnadsnämnden, exploateringsnämnden samt fastighetsnämnden ska i samråd med varandra säkerställa att prövning sker om att	2016-01-01	2016-12-31	

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
bostadsexploateringsprojekt kan innehålla en andel om minst fem procent lägenheter för särskilt boende med prioriterad inriktning på boenden för personer med psykisk och fysisk funktionsnedsättning			
  Äldrenämnden ska i samråd med kommunstyrelsen, exploateringsnämnden, stads-byggnadsnämnden och Micasa ta fram en åtgärdsplan för att säkerställa behovet av äldreboendeplatser under perioden 2020-2040	2016-01-01	2016-12-31	
Analys I frågor om boendeplanering för äldre samarbetar förvaltningen med Skärholmens och Älvsjös stadsdelsförvaltningar i region Västra Söderort samt i dialog med äldreförvaltningen och Micasa AB. Förvaltningarna tar varje år fram en aktuell äldreboendeplan för regionen, som lämnas till äldreförvaltningen som underlag till stadens gemensamma planering. Förvaltningarnas samlade bedömning är att utbudet av vård- och omsorgsboende och servicehus väl tillgodoser behovet under de närmaste åren.			
  Äldrenämnden ska i samråd med stadsdelsnämnderna och Micasa göra en översyn av behovet och finansieringen av profilboende samt intressentboenden, med inriktning att öka antalet boenden i staden	2016-01-01	2016-12-31	
Analys I regionen Västra Söderort finns profilboenden inom demensvården samt vård- och omsorgsboende som har spanska som språkinriktning.			

Nämndmål:

Nämnden ska verka för att nya bostäder med särskild service byggs i stadsdelsområdet

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Att fler personer med funktionsnedsättning kan få en lämplig bostad i stadsdelsområdet.

Analys

Förvaltningen bevakar fortlöpande möjligheterna att inrätta bostäder med särskild service i kommande nybyggnation i stadsdelsområdet i dialog med fackförvaltningarna och byggherrar.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Förvaltningen ska öppna en ny grupp- eller servicebostad varje år.	2016-01-01	2016-12-31	
Analys Ingen ny grupp- eller servicebostad kommer att påbörjas under året.			

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.5 Stockholm har ett rikt utbud av idrott och fritid som är tillgängligt för alla

 Uppfylls helt

Analys

Nämnden bidrar till kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet genom de parklekar

och fritidsgårdar som bedriver öppen verksamhet för barn och unga inom stadsdelen. Förvaltningen genomför en översyn av stadsdelens fritidsverksamheter i syfte att ta reda på om befintligt utbud motsvarar ungdomars önskemål och behov. Förvaltningens bedömning är att målet för verksamhetsområdet, årsmål för indikator samt underliggande nämndmål kommer att uppnås under året.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2015	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andelen ungdomar (10-17 år) som upplever att de har tillgång till meningsfulla idrotts- och fritidsaktiviteter				79,86 %		77 %	77 %	2016
Analys Resultatet redovisas i verksamhetsberättelse. Förvaltningens bedömning är att målet kommer att uppnås likt föregående år.								

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Stadsdelsnämnderna ska inventera och följa upp verksamheter inom ramen för uppdraget "fritid för alla"	2016-01-01	2016-12-31	

Nämndmål:

Nämnden ska erbjuda fritids- och kulturaktiviteter som motsvarar ungdomars behov och önskemål.

 Uppfylls helt

Beskrivning

Förvaltningen erbjuder fritidsverksamheter för barn och unga i form av fritidsgårdar och parklekar. Verksamheterna är öppna och ska vara attraktiva för målgruppen. Fritidsgårdarna är en del av stadsdelens förebyggande arbete och stärker sådana faktorer som bidrar till minskad risk för problembeteenden. Parklekarna erbjuder varierad utomhusverksamhet som stimulerar till lek och utveckling hos barnen.

Förväntat resultat

Ungdomar ska uppleva att de fritidsaktiviteter som förvaltningen erbjuder motsvarar deras behov och önskemål.

Analys

Stadsdelens ungdomsgårdar är inte så välbesökta som vi skulle önska. Förvaltningen har därför påbörjat ett arbete med att se över hur de befintliga ungdomsverksamheterna för ungdomarna i stadsdelen stämmer överens med ungdomarnas egna önskemål och behov. En arbetsgrupp med representanter från avdelningen för social omsorg och administrativa avdelningen arbetar aktivt med frågan. Under våren 2016 undersöker förvaltningen hur ungdomarnas behov och önskemål kring innehållet i ungdomsverksamheterna ser ut. Undersökningarna sker dels i form av enkäter till skolungdomar och dels i form av fokusgrupper med skolungdomar. Undersökningen kommer ligga till

grund för det vidare utvecklingsarbetet för stadsdelens ungdomsverksamheter. Förvaltningens målsättning är att, med utgångspunkt från ungdomarnas önskemål och behov, skapa en ungdomsverksamhet som är nyskapande, attraktiv och inkluderande. Som ett led i utvecklingsarbetet kommer ungdomsgårdarna Hövdingagården och Fruängens ungdomsgård som för närvarande drivs på entreprenad av Fritid Stockholm, återtogs i egen regi när entreprenadavtalet upphör den 30 juni 2017. Genom att ungdomsgårdarna från och med juli 2017 åter drivs i egen regi skapas möjlighet till större flexibilitet när det gäller utvecklingen och nydaningen av stadsdelens ungdomsverksamheter.

För att barn och ungdomar med funktionsnedsättning ska kunna delta i samhället på lika villkor satsar förvaltningen på att de ungdomsverksamheter som erbjuds även inkluderar ungdomar med funktionsnedsättning. Vid en ungdomsgård finns en särskilt riktad öppen verksamhet för ungdomar med funktionsnedsättning inom autismspektrat.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.6 Alla stockholmare har nära till kultur och eget skapande

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningens bedömning är att målet kommer att uppnås likt föregående år.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2015	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel ungdomar (10-17 år) som upplever att de har tillgång till meningsfulla kulturaktiviteter				76,51 %		72 %	72 %	2016
Analys Resultatet redovisas i verksamhetsberättelse. Förvaltningens bedömning är att målet kommer att uppnås likt föregående år.								

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Kulturnämnden, Stockholms Stadsteater AB, utbildningsnämnden samt stadsdelsnämnderna har ett gemensamt ansvar för att alla barn i stadens förskolor och skolor ska komma i kontakt med minst en professionell kulturupplevelse per termin.	2016-01-01	2016-12-31	

Nämndmål:

Varje barn får under sin förskoleperiod möta och själv prova olika former av kultur

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Att varje barn under sin förskoleperiod får möta och själv prova olika former av kultur och skapande i enlighet med den plan som förskolan tar fram.

Analys

Förskole enheterna utformar en plan för vad ett barn bör få erfarenhet av och pröva under sin förskoleperiod vad gäller kultur och skapande. Planen ger en färdriktning för förskolans arbete med att varje barn ska få möta och pröva olika former av kultur. Det finns svårigheter med att erbjuda professionella möten med kulturutövare för framförallt de minsta barnen. Bristen på lokaler och kulturaktiviteter i närområdet försvårar.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Förskolan utformar en plan för vad ett barn bör få erfarenhet av och pröva under sin förskoleperiod vad gäller kultur och skapande.	2015-01-01	2016-12-31	
Analys Förskolorna arbetar för att utforma kulturplaner.			

KF:s mål för verksamhetsområdet:

1.7 Alla äldre har en trygg ålderdom och får en äldreomsorg av god kvalitet

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningens bedömning är att de insatser och det utvecklingsarbete som genomförs inom äldreomsorgen bidrar till att uppfylla verksamhetsmålet för äldreomsorgen.

Förebyggande insatser för äldre är prioriterat och bidrar till en god hälsa, ett aktivt och självständigt liv. Äldreomsorgen har ett välorganiserat och brett utbud av verksamheter som erbjuder aktiviteter, dagsutflykter, kultur och gemenskap, där man samarbetar med förtroenderåden och pensionärsorganisationerna. Seniorhälsans aktiviteter på servicehusen och träfflokalerna är välbesökta och uppskattade. Pensionärs- och frivilligorganisationernas verksamheter och insatser har också stor betydelse för de äldre i stadsdelen.

Det är angeläget att nå fler äldre som känner sig ensamma samt de anhöriga som ger stöd och hjälp till närstående. Äldreomsorgen försöker att sprida information om aktiviteter, stöd och insatser genom nämndens månadsannons i lokaltidningen, stadens webb, biståndshandläggarna, vårdcentralerna, hemtjänsten m.fl. samt samarbeta med pensionärsrådet för vidare spridning av information till pensionärsorganisationerna som sprider vidare.

Demensvården står i fokus för äldreomsorgens utvecklingsarbete. Hemtjänsten och beställarenheten äldre har även i år ansökt om erhållet medel för ökad kompetens inom demensområdet och för samverkan kring en trygg vård och omsorg om personer med demenssjukdom. Den kommunala hemtjänsten fortsätter att erbjuda stöd till personer med demenssjukdom genom sin specialiserade hemtjänstgrupp ”demensgruppen”. Dagverksamheten för personer med demenssjukdom fortsätter att utvecklas, där innehåll, aktiviteter och öppettider anpassas utifrån deltagarnas behov och önskemål, så långt som möjligt. Fler eftermiddags-/kvällsgrupper efterfrågas och planering pågår för att utöka detta.

Stadsdelsförvaltningarna Hägersten-Liljeholmen, Bromma och Kungsholmen deltar i projektet ”Tryggt mottagande i hemmet”. Syftet är att skapa förutsättningar för en trygg och

hållbar hemgång till hemmet för den äldre genom att utveckla arbetssätt inom hemtjänsten i samverkan med husläkarmottagning och primärvårds rehab. Undersköterskor kommer att vara organiserade hos beställarenheten vid de tre stadsdelsförvaltningarna. Trygghetsteamets undersköterskor ansvarar för att hjälpa den äldre med att koordinera och ta nödvändiga kontakter med distriktssköterska, husläkare, arbetsterapeut och fysioterapeut.

Äldreomsorgens verksamheter har liksom förra året ansökt om erhållit stimulansmedel för ökad bemanning, som särskilt används för kvalitetshöjande insatser kring måltiden, en meningsfull dag med aktiviteter, utevistelse och trivselstunder för social samvaro. Intern handledning ges av dietist för stöd och utveckling av måltidssituationen. Fysioterapeut utbildar och handleder hemtjänstens personal i ergonomi och förflyttningsteknik, som syftar till ökad trygghet i vårdsituationen både för den äldre och också personalen.

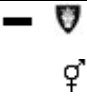
Hemtjänsten arbetar med att öka kontinuiteten, där bemanningen planeras så att den äldre så långt som möjligt får hjälp av samma personal.

Verksamheten vid vård- och omsorgsboende erbjuder boende en meningsfull vardag genom ökade möjligheter till utevistelser, trevliga måltider, gemenskap och aktiviteter.

Anhöriga erbjuds att delta i anhöriggrupper, inbjuds till Temacafé och olika aktiviteter. Uppsökande verksamhet till äldre par genomförs.

Brukarnas nöjdhet med verksamheternas kvalitet följs upp genom årliga brukarundersökningar för dagverksamhet, hemtjänst, servicehus och vård- och omsorgsboende. Brukarundersökningarna pågår nu under våren och resultanten redovisas i höst. Flera av äldreomsorgens kvalitetsindikatorer, se nedan, baseras på resultaten från brukarundersökningarna, vilka redovisas närmare i verksamhetsberättelsen. Förvaltningens bedömning är att årsmålen kommer att uppnås.

Bra och anpassade boenden för äldre är en angelägen fråga för staden och stadsdelarna. Inom Hägersten-Liljeholmens stadsdel finns Axelsbergs vård- och omsorgsboende som är ett populärt boende som många äldre väljer. Boendet är dock inte ändamålsenligt utifrån ett kostnadseffektivt perspektiv. Det är dels svårt att få en effektiv personalbemanning på grund av boendets utformning med nio lägenheter på varje våningsplan/avdelning och dels är lokalhyrorna höga. Förvaltningen har lyft fram detta i flera sammanhang och kommer att ta upp detta i ett särskilt ärende till stadsdelsnämnden.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2015	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Andel personal med grundutbildning inom äldreomsorgen							Fastställt 2016	2016
Analys Utifrån uppdrag i budget 2016 har SLK i samråd med äldreförvaltningen sett över KF-indikatoren. Baserat på översynen är planen att föreslå att KS i T1 och KF i T2 beslutar att indikatorn utgår.								
 Andel personer på vård- och omsorgsboende som fått en enkel eller fördjupad							Fastställt 2016	2016

[illegible]

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2015	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
För 2015 uppfylldes inte årsmålet totalt sett. Inom äldreomsorgen pågår ett kvalitetsarbete kring maten och måltiden. Äldreomsorgen har en dietist som arbetar med att öka personalens kompetens genom utbildning, handledning och stöd kring detta. Enheterna tar också till sig observatörernas synpunkter i kvalitetsuppföljningarna. Bedömningen är att årsmålet kommer att uppfyllas.								
  Omsorgstagarna s upplevelse av hur de kan påverka hur hjälpn utförs - hemtjänst i ordinärt boende (äldreomsorg)				85 %		85 %	85 %	2016
Analys 2015 tyckte 85 % av brukarna att personalen tog hänsyn till deras åsikter och önskemål om hur hjälpen ska utföras. Förvaltningen bedömer att årsmålet även kommer att uppfyllas i år.								
  Omsorgstagarna s upplevelse av trygghet - hemtjänst i ordinärt boende (äldreomsorg)				81 %		84 %	84 %	2016
Analys För 2015 uppfylldes inte årsmålet, totalt sett. Tryggheten med hemtjänsten har dock fortsatt att öka. Hemtjänsten arbetar med att öka personalkontinuitet, vilket är viktigt för brukarnas upplevelse av trygghet. Bedömningen är att årsmålet kommer att uppfyllas.								
  Omsorgstagarna s upplevelse av trygghet - vård och omsorgsboende (äldreomsorg)				83 %		90 %	90 %	2016
Analys För 2015 uppfylldes inte årsmålet, totalt sett. Tidigare år har dock årsmålet uppfyllts. De särskilda medlen för ökad bemanning som enheterna erhållit kan komma att ha en positiv effekt för dem boendes upplevelser av trygghet. Bedömningen är att årsmålet kommer att uppfyllas.								
  Timavlönades andel av totalt arbetad tid							Faststäl- ls 2016	2016
Analys Utifrån uppdrag i budget 2016 har SLK i samråd med äldreförvaltningen sett över KF-indikatoren. Baserat på översynen är planen att föreslå att KS i T1 och KF i T2 beslutar att indikatorn utgår.								

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Stadsdelsnämnderna ska ta fram rutiner för att äldre som inte beviljas bistånd till boende får annat stöd så att behovet av tryggare boende säkras	2016-01-01	2016-12-31	
  Stadsdelsnämnderna ska utöka arbetet och registrerandet i Senior alert och svenska palliativregistret för att gynna verksamhetsutvecklingen inom äldreomsorgen	2016-01-01	2016-12-31	
Analys Enheternas arbete med registreringar i registren är prioriterat.			
  Äldrenämnden får i uppdrag, att utreda och i samarbete med stadsdelsnämnderna, Micasa AB och servicenämnden fastlägga en strategi för trygghetslarm i särskilt boende, inklusive ansvar för	2016-01-01	2016-12-31	

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
upphandling av dessa larm			
Analys Behov finnas av nya larm på servicehus och vård- och omsorgsboende.			

Nämndmål:

I de verksamheter där stadsdelsnämnden har hälso- och sjukvårdsansvar ska den enskilde erbjudas en god hälso- och sjukvård som är trygg, säker och förebyggande.

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Att de äldre som bor på vård- och omsorgsboende och servicehus samt de som bor i socialpsykiatrisk gruppboende får en trygg och säker hälso- och sjukvård.

Analys

Förvaltningens bedömning är att hälso- och sjukvården inom äldreomsorgen håller en god kvalitet.

Verksamheterna fortsätter att utveckla teamarbetet kring varje boende för att säkerställa att vården, omsorgen och insatserna anpassas utifrån den enskildes behov och förutsättningar.

Arbetet med riskbedömningar för att förhindra fall, undernäring och trycksår m.m. samt registreringar i de nationella kvalitetsregistren Senior Alert, Palliativa registret och BPSD-registret fortsätter att utvecklas och förbättras. Arbetet har intensifierats och förvaltningens bedömning är att årsmålen kommer att uppnås.

En god hygienisk standard ska upprätthållas. Personalen arbetar utifrån de basala hygienrutinerna och hygienronder eller uppföljning av hygienronder genomförs regelbundet.

Äldreomsorgens verksamheter har ett bra samarbete med läkarorganisationerna där man tillsammans säkerställer rutiner och utvecklar det systematiska kvalitetsarbetet utifrån den lokala samverkansöverenskommelsen. Prioriterade områden är läkemedelsgenomgångar och vård i livets slutskede.

Stadsdelsförvaltningen har också regelbundna samverkansmöten med landstingets beställare och vårdcentraler inom stadsdelsområdet.

Inom äldreomsorgen pågår en utveckling inom e-hälsoområdet, som bland annat omfattar dokumentation, kvalitetsregister, nationell patientöversikt (NPÖ) och digitala stödsystem. Ett omfattande arbete handlar om utveckling av hälso- och sjukvårdsdokumentationen både gällande teknik och innehåll. Förvaltningens äldreomsorg har en organisation med en processledare för samordning och stöd i förändringsarbetet. Processledaren finansieras av äldreförvaltningen året ut. Det är angeläget att det även fortsättningsvis finns resurser på stadsdelsnämnds nivå för detta.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2015	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Andel boende som erbjuds munhälsobedömning.						90 %		2016
Analys Boende på servicehus och vård- och omsorgsboende ska erbjudas riskbedömning som görs enligt en särskild metod och registreras i Senior Alert. Enheternas arbete med riskbedömningar och registreringar är prioriterat och har intensifierats. Bedömningen är att årsmålet kommer att uppfyllas.								
 Andel boende som erbjuds riskbedömning för fall.						90 %		2016
Analys Boende vid vård- och omsorgsboende och servicehus erbjuds riskbedömning för fall, som genomförs enligt en särskild metod och registreras i Senior Alert. Enheterna har intensifierat sitt arbete. Bedömningen är att årsmålet kommer att uppfyllas.								
 Andel boende som erbjuds riskbedömning för trycksår.						90 %		2016
Analys Boende på vård- och omsorgsboende och servicehus erbjuds riskbedömning för trycksår, som genomförs enligt en särskild metod och registreras i Senior Alert. Enheterna har intensifierat sitt arbete. Bedömningen är att årsmålet kommer att uppfyllas.								
 Andel boende som erbjuds riskbedömning för undernäring.						90 %		2016
Analys Boende på vård- och omsorgsboende och servicehus ska erbjudas riskbedömning för undernäring enligt en särskild metod som registreras i Senior Alert. Enheterna har intensifierat sitt arbete. Bedömningen är att årsmålet kommer att uppfyllas.								

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Verksamheterna ska säkerställa att en vårdplan upprättas för vård livets slutskede vid väntat dödsfall.	2014-01-01	2016-12-31	
Analys Äldreomsorgen har lokala regler för palliativ vård i livets slutskede. Dokumentationssamordnaren och MAS följer kontinuerligt upp journalerna för samtliga avlidna. Utvecklingsarbetet kring vård i livets slutskede och upprättande av vårdplan är fortsatt prioriterat.			
 Verksamheterna ska säkerställa att registrering genomförs i BPSD-registret.	2012-01-01	2016-12-31	
Analys Enheternas arbete med att registrera i BPSD-registret fortgår och är ett fortsatt förbättringsområde.			
 Äldreomsorgen ska samverka och bistå landstinget i genomförandet av läkemedelsgenomgångar på vård- och omsorgsboende och servicehus.	2011-01-01	2016-12-31	
Analys Boende på vård- och omsorgsboende och servicehus erbjuds läkemedelsgenomgång minst en gång per år av patientansvarig läkare gemensamt med omvårdnadsansvarig sjuksköterska vid boendet.			

Nämndmål:

Äldre ska få insatser av god kvalitet som erbjuder delaktighet och stärker förmågan att leva ett självständigt liv.

● Uppfylls helt

Beskrivning

Äldre ska få en individuellt anpassad vård och omsorg.

Förväntat resultat

Äldre ska vara nöjda med äldreomsorgen och tycka att de är delaktiga och kan påverka planeringen och utformningen av sin äldreomsorg. Resultatet följs upp i brukarundersökningar.

Analys

Äldreomsorgen erbjuder en god och trygg vård och omsorg. Uppdraget är att ge en individuellt anpassad vård och omsorg där den äldre är delaktig i planeringen och utförandet.

Biståndshandläggningen ska vara rättssäker, likställig, ha ett genusperspektiv och vara av hög kvalitet. Biståndshandläggarna skriver utredningar i stadens kartläggnings- och utredningsinstrument vilket ger ett allsidigt underlag för beslut. Aktgranskning har genomförts, som visar på en väl fungerande handläggning.

Utveckling av samordnad individuell plan (SIP) pågår. Vårdplanering genom videokonferens är också under utveckling och planeras att starta under 2016. Syftet är att öka den äldres delaktighet och samtidigt ha en effektiv organisation för biståndshandläggningen. Beställarenheten har en telefonmottagning där biståndshandläggare är tillgängliga varje vardag för såväl äldre, deras närstående som utförare och samarbetspartners.

Vårdplanering, genomförandeplanen och levnadsberättelsen är utgångspunkten för planering och utförande av en personcentrerad vård och omsorg. Utveckling av kontaktmannaskapet, dokumentationen och teamarbetet pågår vid alla verksamheter för att säkerställa detta.

Verksamheten upprättar en individuell genomförandeplan i samråd med brukaren. En kontaktman erbjuds vilken har i uppdrag att följa upp att den äldre får sina behov tillgodosedda och att insatserna utförs utifrån genomförandeplanen. Löpande dokumentation förs för att säkerställa att den enskilde får sina insatser utförda. Enhetschef följer upp att alla brukare har en aktuell genomförandeplan. Hemtjänstpersonalen använder handdatorer för att dokumentera och säkerställa att beställda insatser utförs.

Verksamheternas kvalitet följs upp genom en årlig verksamhetsuppföljning som genomförs av förvaltningen, utifrån stadens gemensamma mallar. Tidsplan för årets verksamhetsuppföljning har tagits fram, där verksamheterna vid vård- och omsorgsboende och servicehus genomförs under våren och hemtjänsten under hösten. Resultaten från verksamhetsuppföljningarna redovisas i särskilda ärenden. Avtals- och verksamhetsuppföljning har genomförts vid Åsengårdens vård- och omsorgsboende som drivs på entreprenad, vilken visar att verksamheten följer avtalet och håller en god kvalitet.

Kvalitetsuppföljningar genomförs vid vård- och omsorgsboende, servicehus och hemtjänst av

utbildade observatörer. Under våren har kvalitetsuppföljning genomförts vid Trekantens servicehus, som visar på både styrkor såsom en bra organisation samt ett lugnt och fint bemötande av personalen. Några utvecklingsområden som lyfts fram är måltidsserveringen, upprättande av levnadsberättelser och utbildning i motiverande samtal (MI).

Enheterna genomför egna löpande kontroller, observationer och uppföljningar för att säkerställa sina rutiner och utveckla verksamheten.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2015	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
 Andel anhöriga som är nöjda med anhöriggrupperna a.						90 %		2016
Analys Förra årets enkätundersökning visade att alla anhöriga var nöjda med anhöriggrupperna. Bedömningen är att årsmålet uppfylls även för 2016.								

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Anhöriga ska erbjudas stöd och hjälp utifrån sin aktuella situation.	2016-01-01	2016-12-31	
Analys Anhöriga erbjuds olika former av stöd och insatser, bland att delta i anhöriggrupp, samtal med anhörigkonsulent, information och föreläsningar som riktar sig till anhöriga och närstående.			
 Äldre ska erbjudas aktiviteter, dagsutflykter och social samvaro.	2016-01-01	2016-12-31	
Analys Äldreomsorgen har ett brett och välorganiserat utbud av aktiviteter för äldre i stadsdelen, såsom Seniorhälsans verksamhet på servicehusen och träfflokalerna, dagsutflykter samt pensionärs- och frivilligorganisationernas verksamheter.			

KF:s inriktningsmål:

2. Ett klimatsmart Stockholm

Miljöarbetet som genomförs i nämndens verksamheter utgår från de mål och indikatorer som fastställts av kommunfullmäktige. Nämndens miljöhandlingsplan som utgår från Stockholms miljöprogram ligger till grund för nämndens miljöarbete.

Ett viktigt fokus under 2016 är fortsatt information och tydliga anvisningar för att enheterna ska tanka alternativa drivmedel. Förvaltningen har totalt 15 bilar varav 3 är elbilar. Alla förvaltningens bilar är miljöbilar och ingen av dessa har dubbdäck. Arbetet med genomförande av hämtning av matavfall i berörda verksamheter fortsätter. Vid investeringar i inventarier och maskiner är inriktningen att byta ut äldre kyl- och frysanläggningar, torkskåp med mera i syfte att bidra till minskad energiförbrukning. Nämnden bidrar även till stadens mål genom att i första hand välja miljövänliga alternativ vid upphandling av varor och tjänster.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.1 Energianvändningen är hållbar

● Uppfylls helt

Analys

Nämnden bidrar till stadens mål genom att miljöanpassa sina verksamheter. Arbetet för att öka sortering och hämtning av matavfall i berörda verksamheter pågår. Förvaltningen använder enbart miljöbilar i sina verksamheter. Ett viktigt fokus för förvaltningen är fortsatt information och tydliga anvisningar för att enheterna ska tanka alternativa drivmedel. Vid investeringar i inventarier och maskiner är inriktningen att byta ut äldre kyl- och frysanläggningar, torkskåp med mera i syfte att bidra till minskad energiförbrukning.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2015	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
● Köpt energi (GWh)						2,05 GWh	1 880 GWh	2016
Analys Förvaltningen bedömer att nämndens årsmål kommer att uppnås.								

Nämndmål:

Verksamheterna bedrivs med lägsta möjliga miljöbelastning

● Uppfylls helt

Förväntat resultat

Att nämndens verksamheter bedrivs med lägsta möjliga miljöbelastning.

Analys

Vid investeringar i inventarier och maskiner är inriktningen att byta ut äldre kyl- och frysanläggningar, torkskåp med mera i syfte att bidra till minskad energiförbrukning. Ett annat viktigt fokus är fortsatt information och tydliga anvisningar för att enheterna ska tanka alternativa drivmedel.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
● Ersätta befintliga bilar då avtalen löper ut under året, med elbilar där det är möjligt.	2016-01-01	2016-12-31	
● Genom informationsinsatser säkerställa att de enheter som berörs tankar förnyelsebart drivmedel när detta finns att tillgå på tankstationerna.	2016-01-01	2016-12-31	
● Skapa förutsättningar för de enheter som tillhandahåller mat att genomföra utsortering av matavfall	2016-01-01	2016-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.2 Transporter i Stockholm är miljöanpassade

 Uppfylls helt

Analys

Under 2015 minskade antalet elbilar i verksamheten. Anledningen är främst att elbilar inte klarar verksamhetens krav då bl.a. elen tar slut för fort och bilarna måste laddas ofta.

Förvaltningen väljer istället andra miljöklassade alternativ som passar verksamheten bättre.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2015	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel elbilar				20 %		14 %	14 %	Halvår 1 2016
Analys Av förvaltningens 15 miljöbilar är 3 elbilar.								

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Stadsdelsnämnderna ska medverka till att skapa fullvärdiga cykel- pendlingsstråk samt att med trafiknämnden utreda hur medel för investeringar och reinvesteringar av huvudstråken för cykel som ligger inom stadsdelarnas ansvar ska finansieras och byggas	2016-01-01	2016-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.4 Stockholms kretslopp är resurseffektiva

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen bidrar till KFs mål genom att tillhandahålla information om brukaravtal för stadsodling till medborgarna. Förvaltningen har via annonser i lokaltidningen genomfört informationsinsatser i syfte att utöka stadsodlingen i Hägersten-Liljeholmen.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Stadsdelsnämnderna ska arbeta med att skapa goda möjligheter till stadsodling i Stockholm	2016-01-01	2016-12-31	
Analys Förvaltningen har via annonser i lokaltidningen genomfört informationsinsatser i syfte att utöka stadsodlingen i Hägersten-Liljeholmen.			
  Stadsdelsnämnderna ska involveras i programmet för avfallshantering i stadens offentliga rum	2016-01-01	2016-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.5 Stockholms miljö är giftfri

 Uppfylls helt

Analys

Förvaltningen gör bedömningen att verksamhetsområdet giftfri miljö uppfylls under 2016 genom att indikatorerna förskolorna genomför åtgärder enligt kemikaliecentrums vägledning och andel ekologiska livsmedel kommer att nås.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2015	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel av stadens förskolor som har genomfört alla åtgärder på nivå 1 enligt kemikaliecentrums vägledning för kemikaliesmart förskola						100 %	50 %	2016
  Andel bygg- och anläggningsentreprenader i stadens regi som uppfyller stadens krav avseende användning av Byggvarubedömningen (BVB)						100 %	40 %	2016
Analys Förvaltningen beställer i huvudsak större entreprenader av stadens egna bolag, vilket gör att kravet på byggvarubedömningen uppfylls.								
  Andel inköpta ekologiska livsmedel i staden av totalt inköpta måltider och livsmedel.						35 %	35 %	2016
Analys Förvaltningen bedömer att årsmålet kommer att uppnås.								

Nämndmål:

Andelen kemikaliesmarta förskolor ökar i stadsdelen

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Förvaltningen beaktar vid beställning, upphandling, byggande av förskolor samt vid verksamhet drift aktuell forskning och kunskap om vad som gäller för att utforma så kemikaliesmarta förskolor som möjligt.

Analys

Alla förskolechefer och förskolornas miljöombud har fått introduktion och utbildning kring den klimatsmarta förskolan. Förskolans personal erbjuds digital i klimatsmart kurs via Kemikaliecentrum. Kunskapen och medvetenheten om vad som krävs för en giftfri och kemikaliesmart miljö ökar. Nya upphandlingar med tydligare klimatsmart fokus medverkar till bättre miljöval. Olämpligt material byts ut.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

2.6 Inomhusmiljön i Stockholm är sund

● Uppfylls helt

Analys

Nämnden uppfyller nämndens mål genom att säkerställa att stadsdelens förskolor har en god luftkvalité inomhus.

Nämndmål:

Förskolorna har en god inomhusmiljö

● Uppfylls helt

Förväntat resultat

Säkerställa god luftkvalitet inom förskolorna

Analys

Stadsdelnämnden svarar på målet genom att kontinuerligt följa upp aktuella ventilationskontroller (OVK) som utförs av fastighetsägaren, för att säkerställa att förskolorna har en god luftkvalité inomhus.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Uppföljning av luftkvalitet	2016-04-28	2016-12-31	
Analys Nämnden följer kontinuerligt upp aktuella ventilationskontroller (OVK) som utförs av fastighetsägaren för att säkerställa att förskolorna har en god luftkvalité inomhus.			

KF:s inriktningsmål:

3. Ett ekonomiskt hållbart Stockholm

Verksamhetsmål "*Stockholm är en företagsvänlig stad*" uppnås helt.

Stadsdelnämnden bidrar till målet genom ett aktivt deltagande i lokala företagargrupper, i en referensgrupp för levande lokala centrum och Stockholm Business Regions möten och utbildningar.

Verksamhetsmål "*Fler jobbar, har trygga anställningar och försörjer sig själva*" uppnås helt.

Stadsdelnämnden bidrar till inriktningsmålet genom att arbeta för att andelen personer med ekonomiskt bistånd ska minska i stadsdelen. Personer som uppbär ekonomiskt bistånd ges ett individuellt anpassat stöd. För att öka socialsekreterarnas tid för att upprätta förändringsplaner och arbeta motiverande med klienterna har arbetsfördelningen på enheten för ekonomiskt bistånd förändrats. Personer med långvarigt ekonomiskt bistånd erbjuds olika förändringsinriktade insatser såsom till exempel arbetsträning vid förvaltningen, visstidsanställningar och bedömning och stöd av konsultläkare i syfte att öka chanserna till att personer utan arbetsförmåga beviljas sjukersättning.

Stadsdelnämnden bidrar till att uppfylla verksamhetsmålet "Stockholms stads ekonomi är

långsiktigt hållbar” genom att säkerställa en hållbar kvalitet och att ha en budget i balans före resultatöverföring. Förvaltningen har en tydlig struktur för arbete med övergripande processer genom planering, stöd, styrning och uppföljning. Verksamheterna är kostnadseffektiva. Ansvariga chefer har goda kunskaper i ekonomi och gör rättvisande prognoser för årsutfallet. SHIS boende Bjällerkransen som är lokaliserat i stadsdelen kommer under året succesivt att omvandlas till ett boende för nyanlända. Den ökade inflyttningen av personer med osäkra behov bedöms medföra ökade kostnader för förvaltningen under året. Det är i nuläget svårt att prognostisera omfattningen av behoven och vilka kostnader dessa medför.

Månatliga ekonomiska avstämningar genomförs på enhetsnivå för att noggrant följa den ekonomiska utvecklingen. Vid eventuella avvikelser från budget vidtas åtgärder och verksamheten anpassas utifrån de nya förutsättningarna. Förvaltningen gör bedömningen att verksamhetsområdets mål kommer att uppnås helt under 2016. Sammanfattningsvis grundar sig bedömningen också på att samtliga indikatorer prognostiseras uppnås helt samt att även underliggande nämndmål bedöms uppnås.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

3.2 Stockholm är en företagsvänlig stad

 Uppfylls helt

Analys

Stadsdelsnämnden deltar aktivt för att nå målet. Målet bedöms att uppnås.

Nämndmål:

Nämnden ska bidra till att Stockholm ska vara Europas ledande hållbara tillväxtregion 2020.

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Stockholm ska vara hållbar avseende såväl ekonomisk, social, demokratisk som ekologisk utveckling. För Söderort är en ökad etablering av attraktiva arbetsplatser särskilt viktig. För att nå framgång krävs deltagande från alla stadens nämnder och bolag, näringsliv och fastighetsägare. I det arbetet ska utvecklingen av Telefonplan till ett kluster för kreativa näringar prioriteras.

Analys

Stadsdelsförvaltningen har deltagit i Stockholm Business Regions möten och utbildning för stadsdelsnämndernas kontaktpersoner, i stadsledningskontorets referensgrupp för levande lokala centrum och möten med lokala företagargrupper i området. Dialog kring det lokala utvecklingsprogrammet genomförts i företagargruppen i Liljeholmen. Målet bedöms att uppnås.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Stadsdelsnämnden deltar i lokala företagargrupper i området.	2016-01-01	2016-12-31	

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
Analys Deltagande i lokala företagargrupper sker, aktiviteten genomförs enligt plan.			

KF:s mål för verksamhetsområdet:

3.3 Fler jobbar, har trygga anställningar och försörjer sig själva

● Uppfylls helt

Analys

Nämnden bidrar till kommunfullmäktiges mål för verksamhetsområdet genom att ge individuellt stöd och insatser till de personer som saknar egen försörjning och som ansöker om ekonomiskt bistånd. Stödet syftar till att den enskilde ska bli självförsörjande och är anpassat efter den enskildes försörjningshinder. Förvaltningens bedömning är att målet för verksamhetsområdet, årsmålen för indikatorerna samt underliggande nämndmål kommer att uppnås under året.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2015	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
● Andel personer som har ekonomiskt bistånd i förhållande till befolkningen	0,84 %	1,07 %	0,81 %	0,85 %	0,83 %	0,9 %	1,9 %	Tertial 1 2016
Analys Förvaltningen bedömer att årsmålet kommer att uppnås. Andelen personer som uppbär ekonomiskt bistånd i relation till befolkningen har sedan verksamhetsberättelse 2015 minskat något, från 0,85 % till 0,84 %. Genomsnittet för andel personer som uppbär ekonomiskt bistånd i staden som helhet ligger på 1,66 %. Andelen män som uppbär ekonomiskt bistånd i stadsdelen är högre än andelen kvinnor. I staden som helhet är fördelningen mellan män och kvinnor som uppbär ekonomiskt bistånd mer jämn.								
● Andel vuxna med långvarigt ekonomiskt bistånd jämfört med samtliga vuxna invånare	0,55 %	0,62 %	0,47 %	0,5 %	0,5 %	0,5 %	1,2 %	Tertial 1 2016
Analys Andel personer med långvarigt ekonomiskt bistånd jämfört med samtliga vuxna invånare är på en fortsatt låg nivå i stadsdelen. Definitionen av långvarigt beroende av ekonomiskt bistånd är ett biståndstagande på tio till tolv månader under den senaste tolv månads perioden. Under mätperioden april 2015- mars 2016 var andelen 0,55 % vilket är en liten ökning jämfört med motsvarande mätperiod för ett år sedan, andelen låg då på 0,53 %. I staden som helhet uppgår andelen långvariga bidragstagare till 1,11 %.								
● Antal aspiranter som fått kommunala visstidsanställningar	13 st	10 st	3 st		22 st	22 st	750	Tertial 1 2016
Analys Under tertial 1 har förvaltningen ansvarat för 13 personer med visstidsanställning. Målet med 22 anställningar bedöms inte kunna höjas då avsatt budget för ändamålet inte har utrymme för ytterligare anställningar.								
● Antal praktiktillfällen som genomförs	8 st	3 st	5 st	21 st	20 st	20 st	500 st	Tertial 1 2016

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2015	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
♀ inom stadens verksamheter av de aspiranter som Jobbtorg Stockholm matchar								
Analys Målet bedöms uppfyllas. Förvaltningen har under januari-mars 2016 tillhandahållit åtta praktikplatser.								
● ● Antal tillhandahållna platser för feriejobb						280 st	10 000 st	2016
Analys Målet bedöms uppfyllas under året. Utfallet redovisas i verksamhetsberättelsen.								
● ● Antal tillhandahållna platser för kommunala visstidsanställningar	38				40	11 st	800 st	Tertial 1 2016
● ● Antal ungdomar som fått sommarjobb i stadens regi				271 st		270 st	8000 st	2016
Analys Målet bedöms uppfyllas under året. Utfallet redovisas i verksamhetsberättelsen. 900 ungdomar i stadsdelen har ansökt om sommarjobb.								

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
● ● Arbetsmarknadsnämnden ska i samarbete med Stockholm Business Region, inom ramen för samarbetet med Start-up Stockholm, samt stadsdelsnämnderna utveckla möjligheten för unga stockholmare att driva sommarlovsföretag inom ramen för feriejobb.	2016-01-01	2016-12-31	
● ● Arbetsmarknadsnämnden ska i samråd med stadens nämnder och bolag utveckla ett utbud av platser för kommunala visstidsanställningar som motsvarar behoven hos aspiranterna. Stadens nämnder och bolag ska medverka i arbetet med att bereda platser för visstidsanställda.	2016-01-01	2016-12-31	
● ● Arbetsmarknadsnämnden ska i samråd med stadsdelsnämnderna utveckla metoder och insatser för att stödja Jobbtorgaspiranter med psykosocial problematik. Under året skall ett centrum för särskilt stöd inrättas.	2016-01-01	2016-12-31	
● ● Arbetsmarknadsnämnden ska utöka den uppsökande verksamheten riktad till arbetslösa unga upp till 29 år i samråd med stadsdelsnämnderna samt övriga berörda nämnder, bolag och externa aktörer. En utredning och ett handlingsprogram för att bryta ungas utanförskap i Stockholm ska tas fram i samråd med socialnämnden, utbildningsnämnden och övriga berörda nämnder	2016-01-01	2016-12-31	
● ● Äldrenämnden ska i samråd med arbetsmarknadsnämnden och stadsdelsnämnderna göra det möjligt för elever på omsorgsprogrammet och omsorgscollege att få feriejobb i stadens äldreomsorg.	2016-01-01	2016-12-31	
Analys			

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
Äldreomsorgen brukar varje sommar ta emot mellan 90-100 ungdomar för feriejobb.			

Nämndmål:

Andelen av befolkningen som är i behov av ekonomiskt bistånd ska minska.

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Andelen invånare i stadsdelsområdet som uppbär ekonomiskt bistånd ska minska.

Analys

Andelen personer av stadsdelens befolkning som uppbär ekonomiskt bistånd har sedan föregående tertiäl minskat från 0,85 % till 0,84 %. I takt med befolkningsökningen i stadsdelen har dock antalet vuxna personer med ekonomiskt bistånd ökat något sedan föregående år. 44 % av biståndstagarna har ett långvarigt behov av ekonomiskt bistånd.

Personer som ansöker om ekonomiskt bistånd görs delaktiga i sin planering att bli självförsörjande genom att en individuell förändringsplan upprättas tillsammans med utredande socialsekreterare. En viss avsaknad av uppdaterade förändringsplaner har förekommit under perioden med anledning av att handläggning av ansökningar har prioriterats före möten med den enskilde. Enheten har med anledning av detta sett över arbetsuppgifterna i mottagningsgrupp och utredningsgrupp vilket lett till en omfördelning av arbetsuppgifter. Mottagningen har nu tagit över ansvaret för att ta emot nybesök och göra hembesök. Syftet med omfördelningen är att utredningsgruppen ska få mer tid att träffa klienter och upprätta och följa upp planering av lämpliga insatser för att nå egen försörjning.

Enheten för ekonomiskt bistånd erbjuder långvariga biståndstagare arbetsträning inom förvaltningens sysselsättningsverksamheter. Under januari till och med mars har 12 personer med ekonomiskt bistånd deltagit i arbetsträningen. Arbetsträningen pågår under 12 veckor, ibland med möjlighet till förlängning utifrån individuella behov. Arbetsträningen syftar främst till att öka anställningsbarheten men också till att ge social träning och öka den enskildes känsla av att vara behövd och nyttig och ingå i ett sammanhang, vilket kan leda till ökad möjlighet till förändring på sikt.

Antalet OSA-platser har under perioden legat på 14 anställningar vilket är vad budgeten för arbetsmarknadsåtgärder tillåter.

Samarbetet med konsultläkare fortsätter även under 2016. Konsultläkaren har psykiatrisk kompetens och kommer till enheten för ekonomiskt bistånd två gånger i månaden och träffar socialsekreterare, och vid behov även sökande, inför en eventuell ansökan om sjukersättning.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

3.5 Stockholms stads ekonomi är långsiktigt hållbar

 Uppfylls helt

Analys

Nämnden bidrar till att uppfylla kommunfullmäktiges inriktningsmål samt mål för verksamhetsområdena. Nämnden prognostiserar ett nettounderskott med 7,2 mnkr före budgetjusteringar och före resultatdispositioner. Efter hänsyn tagits till nämndens begärda budgetjusteringar med 7,2 mnkr redovisas ingen avvikelse mot budget, vilket är oförändrat jämfört med marsprognosen. Efter resultatdispositioner visas ett nettoöverskott med 0,9 mnkr. Underskotten återfinns inom äldreomsorg och individ- och familjeomsorg. Månatliga ekonomiska avstämningar genomförs på enhetsnivå, avdelningsnivå och förvaltningsnivå för att noggrant följa den ekonomiska utvecklingen. Vid eventuella avvikelser från budget vidtas åtgärder och verksamheten anpassas utifrån de nya förutsättningarna.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2015	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Nämndens budgetföljsamhet efter resultatöverföringar	99,95 %			99,97 %		100 %	100 %	Tertial 1 2016
Analys Budget inkluderar beräknade prestationsförändringar med 20,9 mnkr och budgetjusteringar med 7,2 mnkr.								
  Nämndens budgetföljsamhet före resultatöverföringar	100 %			100 %		100 %	100 %	Tertial 1 2016
Analys Efter resultatdispositioner beräknas ett överskott med 0,9 mnkr mot budget.								
  Nämndens prognossäkerhet T2				-1 %		+/- 1 %	+/- 1 %	2016
Analys I tertialrapport 1 rapporteras en prognos, indikatorns utfall redovisas i verksamhetsberättelsen.								

Nämndmål:

Nämndens verksamheter ska bedrivas på ett kostnadseffektivt sätt och inom beslutad budget

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Förvaltningen beräknar att verksamheterna kan bedrivas på ett kostnadseffektivt sätt och inom beslutad budget.

Analys

Stadsdelsnämnden bidrar till att kommunfullmäktiges inriktningsmål uppnås. Nämnden prognostiserar en ekonomi i balans och arbetar kontinuerligt för att resurserna ska användas väl med fokus på resultat och effekter för våra invånare.

Nämnden bidrar till kommunfullmäktiges mål genom att se till så att nämndens verksamheter

ryms inom fastställd budget.

Prognosen bygger på ett periodiserat utfall till och med april 2016, prognos för kostnader och intäkter för resten av året samt prognos för årets budgetjusteringar och prestationsförändringar.

Prognosen för helåret före resultatöverföringar visar ett underskott med 7,2 mnkr mot budget. Efter resultatöverföringar och begärda budgetjusteringar prognostiseras ett överskott om 0,9 mnkr. För investeringar prognostiseras ingen avvikelse mot budget efter begärda budgetjusteringar med 15,5 mnkr.

KF:s inriktningsmål:

4. Ett demokratiskt hållbart Stockholm

Stadsdelsförvaltningen har bidragit till målet bland annat genom arbeta med att stärka dialogen med invånarna i stadsdelsområdet, genom att arbeta mot diskriminering i förvaltningens verksamheter och genom att arbeta med att tillgänglighetsanpassa stadsdelsnämndens webbsidor.

En bred dialog har genomförts i samband med upprustning av Svandammsparken och politikerluncher har genomförts. Dialoger med och återkoppling till brukarna har gjorts utifrån synpunkter och resultat i brukarundersökningar. Förvaltningens Facebooksida har fått en ökad spridning (600 följare) för att underlätta kommunikation och kontakter med invånarna. Dialog om stadsodling med intresserade pågår, mötesplatser inom ramen för fritid för alla har ägt rum, webb och jämför service har uppdaterats, dialog med ungdomar planeras, planering för fältare på nätet har fortsatt och projektet Respekt och självrespekt sprids fortsatt i skolorna.

Arbetet med att vara en bra arbetsgivare med goda arbetsvillkor fortgår. Nämnden bidrar till målet bland annat genom arbete med arbetsmiljö, rekrytering, rehabilitering och att så långt det är möjligt erbjuda heltidsarbete till ofrivilligt deltidsarbetande.

Nämnden bidrar med att uppfylla kommunfullmäktiges mål genom att barnperspektivet uppmärksammas i alla de ärenden som berör barn. Socialtjänsten har ett pågående arbete med att särskilt utveckla och förstärka barnperspektivet i utredningar av vuxna som har minderåriga barn. För att ta tillvara på barnen synpunkter har barn- och ungdomsenheten påbörjat ett arbete med att intervjua barn som varit aktuella för utredning och insatser. Intervjuerna ger underlag för fortsatt verksamhetsutveckling med fokus på barnen.

För att uppnå målet om att alla invånare i stadsdelen ska kunna leva självständiga liv med full delaktighet i samhället oavsett funktionsvariationer, erbjuds individuellt anpassade stödinsatser utifrån en rättssäker utredning av den enskildes behov av stöd. Förvaltningens utförarverksamheter inom funktionshinderområdet driver flera olika projekt och satsningar kring att öka brukarnas delaktighet.

Målet "Ett demokratiskt hållbart Stockholm" bedöms uppfyllas till stora delar.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.1 Stockholm är en jämställd stad där makt och resurser fördelas lika

Uppfylls helt

Analys

Utvecklingen sker stegvis och arbetet fortlöper enligt plan för att nå målet med en jämställd stad. Målet bedöms att uppnås utifrån att utvecklingen att flera steg har tagit för att nå målet.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Stadsdelsnämnderna ska mäta och analysera den statistik som relaterar till individer uppdelad efter kön	2016-01-01	2016-12-31	
Analys Kompetensutveckling av controllers, HR-konsulter och kommunikatörer pågår. Aktiviteten genomförs enligt plan.			
  Stadsdelsnämnderna verksamhet ska jämställdhetsintegreras i syfte att synliggöra effekten av nämndens beslut och resursfördelning utifrån kön	2016-01-01	2016-12-31	
Analys Kompetensutveckling av controllers, HR-konsulter och kommunikatörer pågår. Aktiviteten genomförs enligt plan.			

Nämndmål:

Nämndens verksamheter är jämställda. Resurser och makt fördelas lika mellan könen.

 Uppfylls helt

Analys

Planering för jämställdhetsintegrering, kompetensutveckling inom jämställdhetsområdet, en lättversion av jämställdhets- och mångfaldsplan har påbörjats, stöd till verksamheternas jämställdhet, genus, normkritik och bemötandearbete har påbörjats. Målet bedöms att uppnås utifrån att utvecklingen sker stegvis och att flera steg har tagit för att nå målet.

Arbete sker i verksamheterna att beakta ett jämställdhetsperspektiv. Myndighetsutövande enheter har arbetat med att medvetandegöra ett könsperspektiv i behovsbedömningar. För att främja en jämställd biståndsbedömning har till exempel könsneutrala ärendedragningar och beslutsgrupper genomförts.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.2 Stockholms stad är en bra arbetsgivare med goda arbetsvillkor

 Uppfylls helt

Analys

Målet bedöms att uppnås helt. Det finns ett aktivt arbete för att vara en bra arbetsgivare med goda arbetsvillkor. Kompetensutveckling för chefer och skyddsombud har genomförts under våren i form av en fyradagars arbetsmiljöutbildning med föreläsare från företagshälsovården, Försäkringskassan och Personalstrategiska avdelningen. Utvärderingen visar att deltagarna som helhet är nöjda och har fått med sig verktyg att tillämpa i sitt arbete. Ytterligare utbildningar är planerade och kommer att genomföras före sommaren inom rekrytering och rehabilitering. Chefsforum som riktar sig till alla chefer har genomförts månatligen under vår och höst med olika teman. En ny kartläggning av deltidsarbetandes önskemål om heltid har genomförts och några har kunnat erbjudas heltid. Uppföljningen från HR-funktionen av

chefernas arbete med rehabilitering har ökat. Syftet är att se till att rehabiliteringsplaner finns för alla sjukskrivna och att sänka sjukfrånvaron.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2015	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Aktivt Medskapandeindex ♀ ex				78		82	83	2016
Analys Aktivt medskapandeindex tas ifrån medarbetarenkäten. Ingen medarbetarundersökning genomförs under 2016, detta är förra årets resultat. Resultatet könsuppdelat: Män: 79. Kvinnor: 78.								
  Andel medarbetare som inte upplever sig diskriminerade på sin arbetsplats ♀				81 %		100 %	100 %	2016
Analys Utfall tas ifrån medarbetarenkäten. Ingen medarbetarundersökning genomförs under 2016, detta är föregående års resultat.								
  Index Bra arbetsgivare ♀							fastställdes 2016	2016
Analys Utfifrån Avstämning av mål och budget 2016 kommer sättas målvärdet för indikatorn i T2.								
  Index Psykosocial arbetsmiljö ♀							fastställdes 2016	2016
Analys Utfifrån Avstämning av mål och budget 2016 kommer sättas målvärdet för indikatorn i T2.								
  Sjukfrånvaro ♀	8,9 %	5,4 %	9,4 %	9,1 %	7 %	7 %	tas fram av nämnden	Tertial 1 2016
  Sjukfrånvaro dag 1-14 ♀	2,7 %	2,4 %	2,7 %	2,8 %	2,5 %	2,5 %	tas fram av nämnden	Tertial 1 2016

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Stadsdelsnämnderna ska erbjuda fler personer med funktionsnedsättning anställning i staden	2016-01-01	2016-12-31	
  Stadsdelsnämnderna ska sträva efter hög personalkontinuitet i beviljade hemtjänstinsatser	2016-01-01	2016-12-31	
Analys Hemtjänsten planerar bemanningen så att brukarna ska få hjälp av samma personal, så långt som möjligt.			

Nämndmål:

Förvaltningen ska erbjuda en god arbetsmiljö där alla medarbetare behandlas likvärdigt. Medarbetares och chefers kompetens ska utvecklas genom riktade insatser

 Uppfylls helt

Beskrivning

Inom ramen för samverkansavtalet sker en fortlöpande dialog i arbetsmiljöfrågor mellan chefer, medarbetare och fackliga företrädare. I samverkan med företagshälsovården genomförs årligen arbetsmiljöutbildning för chefer och skyddsombud.

Förväntat resultat

Att individuella kompetensutvecklingsplaner utarbetas för samtliga månadsanställda medarbetare. En god arbetsmiljö och likvärdig behandling av alla medarbetare förväntas leda till större arbetstillfredsställelse, ökad motivation och effektivitet. Ett ökat antal medarbetare förväntas också uppleva att alla på arbetsplatsen behandlas med respekt samt att arbetssituationen är bra, vilket mäts i den årliga medarbetarenkäten.

Analys

Arbetsmiljö

Stadsdelsförvaltningens enheter har arbetat på många olika sätt för att erbjuda en god arbetsmiljö ur fysiskt och psykosocialt perspektiv. Ett systematiskt arbetsmiljöarbete och delaktighet har varit viktiga faktorer för att i samverkan skapa bra arbetsförhållanden och trivsel. Arbetsmiljöutbildning för chefer och skyddsombud har genomförts med ca 25 deltagare. Medarbetarenkäten, medarbetarsamtal och skyddsronder har bidragit till att identifiera brister och ge underlag för åtgärder. Ergonomiska åtgärder har gjorts både avseende hjälpmedel och kunskap. Personalförstärkning har gjorts och arbetsfördelning har setts över vid behov. Hälsokontroll för nattpersonal har gjorts. Kompetensutveckling och handledning bidrar till en bättre arbetsmiljö. Likaså likvärdig behandling av alla medarbetare, ökade kunskaper om bemötande, värdegrundsarbete och arbete med jämställdhet och mångfald.

Medarbetarna har uppmuntrats till fysisk aktivitet bland annat genom hälsocoacher, promenadgrupper, stegtävling, STAR-aktiviteter, friskvårdstimme och friskvårdssubvention.

Återhämtning underlättas på vissa arbetsplatser genom massagestol, stresshanteringskurs och mindfulnessaktiviteter. Frisknärvaro har uppmärksamrats. Hälsoprofilbedömning har erbjudits.

Kompetensutveckling

Att alla medarbetare har rätt kompetens är en förutsättning för kvalitet i verksamheten och bidrar till en god arbetsmiljö för alla. Introduktionsprogram för nyanställda ger en gemensam bas att stå på. Handledning har också inneburit kompetensutveckling. Individuella kompetensutvecklingsplaner i linje med verksamhetens behov har utarbetats för alla medarbetare.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Chefer ska få utbildning i Kompetensbaserad rekrytering under 2016.	2016-01-01	2016-12-31	
Analys Utbildning i kompetensbaserad rekrytering ges den 19 maj.			
 Enheterna och avdelningarna ska i tertialrapport 2 redovisa arbetet utifrån förvaltningens jämställdhets- och mångfaldsplan.	2016-01-01	2016-08-31	
 Förvaltningen prioriterar ungdomar med funktionsnedsättning för sommarjobb. (Program för delaktighet för personer med funktionsnedsättning)	2014-01-01	2016-12-31	
Analys Förvaltningen har särskilt prioriterat ungdomar med funktionsnedsättning bland de som ansökt om sommarjobb. Även ungdomar som av olika sociala skäl bedöms vara i särskilt behov av sommarjobb har prioriterats. Arbetet med att matcha ungdomarna till lämpliga arbetsplatser pågår fortfarande.			
 Förvaltningen ska erbjuda praktikplatser till personer med funktionsnedsättning. (Program för delaktighet för personer med funktionsnedsättning)	2013-01-01	2016-12-31	
 Förvaltningen ska se över hur förvaltningens arbetsplatser kan bli välfungerande för alla. (Program för delaktighet för personer med funktionsnedsättning)	2013-01-01	2016-12-31	
 Förvaltningen ska utse en ansvarig för praktikanter med funktionsnedsättning. (Program för delaktighet för personer med funktionsnedsättning)	2014-01-01	2016-12-31	
 Inom äldreomsorgen ska personalen erbjudas kompetensutveckling. Prioriterade områden är fortsatt social dokumentation, demensvård, vård i livets slut och bemötande.	2013-01-01	2016-12-31	
Analys Äldreomsorgens personal erbjuds regelbunden kompetensutveckling. Grundutbildning och undersköterskeutbildningens påbyggnadsdelar är prioriterat. Olika webbaserade utbildning genomförs, t.ex. Demens ABC, fortsättningskurser inom demensområdet, basala hygienrutiner, mat och måltiden, värdegrund och anhörigombud. Interna utbildnings- och handledningsinsatser genomförs av äldreomsorgens dietist kring kost, hälsa, nutrition och utveckling av måltidssituationen. Processledaren/dokumentationshandledaren ger stöd i arbetet kring dokumentationen. Fysioterapeut/sjukgymnast och arbetsterapeut erbjuder utbildning i ergonomi med förflyttningsteknik och hjälpmedelshandtering för personal inom all kommunalt driven äldreomsorg i stadsdelen.			
 Nyrekrytering av deltidsanställda ska endast ske efter noggrant övervägande.	2014-01-01	2016-12-31	

Nämndmål:

Sjukfrånvaron ska minska jämfört med 2015

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Sjukfrånvaron ska minska genom att samtliga chefer använder de verktyg och stöd som förvaltningen, staden och företagshälsovården tillhandahåller.

Analys

Den totala sjukfrånvaron har under tertialet minskat ca 0.2 procentenheter. Den senaste tillgängliga mätningen visar att sjukfrånvaron är 8,9 % av den totala arbetstiden. Den verksamhet som fått ned sjuktalen mest är äldreomsorgen, och minskningen ligger främst i äldreomsorgens sjukskrivningar över ett år.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2015	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
Inga avvikelser har inkommit.								

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Fritidsledare ska erbjudas kompetensutveckling i genus, antirasism och mänskliga rättigheter	2016-01-01	2016-12-31	
Analys Medarbetare från förvaltning deltar i utbildningar som arrangeras av Stockholms stad.			
  Kommunstyrelsen ska skyndsamt genomföra en översyn i samråd med stadsdelsnämnderna, socialnämnden, arbetsmarknadsnämnden samt Stockholms stadshus AB i syfte att säkerställa en ändamålsenlig organisation, process, resursfördelning samt uppföljning för flyktingmottagandet.	2016-01-01	2016-12-31	
  Stadsdelsnämnderna ska inventera och succesivt avlägsna exkluderande design inom nämndens ansvarsområde	2016-01-01	2016-12-31	
  Stadsdelsnämnderna ska tillsammans med äldrenämnden och Micasa AB göra en översyn av behovet och finansieringen av profilboende och intressentboende med olika typer av språklig och/eller kulturell inriktning samt hbtq-inriktning	2016-01-01	2016-12-31	
  Utbildningsnämnden ska fortsätta arbetet med att utveckla hbtq-kompetensen inom skolan och förskolan i samråd med kommunstyrelsens kansli för mänskliga rättigheter samt stadsdelsnämnderna.	2016-01-01	2016-12-31	

Nämndmål:

Alla som kommer i kontakt med förvaltningens verksamheter bemöts med respekt och lika värdighet.

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Alla som har kontakt med förvaltningens verksamheter ska bemötas med kunskap och respekt.

Analys

Målet bedöms uppfyllas. Förvaltningen har uppmuntrat verksamheterna till fortsatt utveckling av bemötande genom stimulansmedel och information om stadens stöd och verktyg för att arbeta med bemötandefrågor, på chefsforum.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Genomföra en normkritisk granskning av stadsdelsnämndens webbsidor	2016-01-01	2016-12-31	
Analys Kompetensutveckling av kommunikatör pågår. Aktiviteten beräknas att genomföras enligt plan.			
 Samtliga enheter väljer ut ett utvecklingsområde med fokus på normkritik.	2016-01-01	2016-12-31	
Analys Arbete fortsätter enligt plan i förvaltningens verksamheter.			

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Öka kunskaperna om normkritisk granskning.	2016-01-01	2016-12-31	
Analys Kompetensutveckling pågår. Aktiviteten beräknas att genomföras enligt plan.			

Nämndmål:

Förvaltningens verksamheter är fria från diskriminering

 Uppfylls helt

Beskrivning

Inga klagomål eller synpunkter om diskriminering.

Förväntat resultat

Invånare och medarbetare upplever att nämndens verksamheter är fria från diskriminering.

Analys

Målet bedöms att uppnås. Förvaltningen arbetar aktivt med att informera om normer och värderingar på chefsforum och föreläsningar. Förvaltningens värdegrund och Stockholms stads plan för likabehandling diskuteras i förvaltningens verksamheter.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Värdegrund samt jämställdhets- och mångfaldsplan görs kända, bland annat på APT, och efterlevs i verksamheterna.	2016-01-01	2016-12-31	
Analys Värdegrundsarbete pågår.			

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.4 Stockholm är en stad som respekterar och lever upp till barnets rättigheter i enlighet med FN:s barnkonvention

 Uppfylls helt

Analys

Nämnden bidrar med att uppfylla kommunfullmäktiges mål genom att barnperspektivet uppmärksammas i alla de ärenden där barn direkt eller indirekt berörs. De myndighetutövande enheterna har under första tertialen påbörjat det planerade utvecklingsarbetet med att ytterligare belysa och synliggöra barnperspektivet i utredningar och beslut kring vuxna som har minderåriga barn.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Stadsdelsnämnderna ska skapa fler träffpunkter för unga. Särskilt fokus ska riktas mot flickor och hbtq-personer	2016-01-01	2016-12-31	
  Utbildningsnämnden, kommunstyrelsen och stadsdelsnämnderna ska i samarbete ta fram riktlinjer för papperslösa barns rätt till förskola och skola	2016-01-01	2016-12-31	

Nämndmål:

Barnets bästa ska beaktas i planering, beslut och utförande av insatser.

● Uppfylls helt

Beskrivning

Alla nämndens verksamhetsområden ska beakta barnets bästa i beredning av ärenden. Förvaltningens myndighetsutövande enheter ska beakta barnets bästa i alla vuxenärenden där barn berörs indirekt samt i alla ärenden som direkt berör barn.

Förväntat resultat

Barnperspektivet ska beaktas i all planering, beslut och utförande av insatser som berör barn.

Analys

Enheterna inom avdelningen för social omsorg har ett barnperspektiv i all myndighetstövning som direkt eller indirekt berör barn. Enheten för ekonomiskt bistånd och vuxenenheten har påbörjat satsningen med att ytterligare belysa barnperspektivet i utredningar och beslut rörande vuxna som har minderåriga barn. En medarbetare vid enheten för ekonomiskt bistånd deltar i stadens arbetsgrupp för arbetet med barnkonsekvensanalyser. Metoden kommer sedan att implementeras i verksamheten. Enheten har under perioden tagit fram en plan för implementering. Vuxenenheten arbetar aktivt med att utveckla barnperspektivet och har infört nya rutiner som innebär att i alla nya utredningar ska barnets situation belysas och konsekvenser för barnet av den vuxnes missbruk, ska beskrivas. Under våren kommer vuxenenheten att granskas av stadens socialtjänstinspektörer med barnperspektivet som tema.

Den inrättade bosamgruppen, bestående av representanter från samtliga myndighetsutövande enheter, arbetar med att förebygga vräkningar. Gruppen har ett särskilt fokus på att se till att ett intensivt uppsökande arbete sker när barnfamiljer som riskerar att bli vräkt inte hör av sig till förvaltningen

Barn- och ungdomsenheten har påbörjat ett arbete med att intervjua barn enligt som varit aktuella på enheten i syfte att ta tillvara barnets erfarenheter och synvinklar på sin kontakt med enheten. Enheten använder resultatet av intervjuerna i enhetens utvecklingsarbete.

Risk för att barnperspektivet inte beaktas i tillräcklig omfattning i myndighetsutövningen följs upp inom ramen för förvaltningens väsentlighets- och riskanalys.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.5 Stockholm är en stad där ingen behöver vara rädd för våld

● Uppfylls helt

Analys

Nämnden bidrar med att uppfylla stadens mål genom att samtliga verksamheter arbetar för att uppmärksamma våld i nära relation. Samtliga enheter har utformat enhetsmål kring att upptäcka och motverka våld i nära relation, vilket medför en ökad medvetenhet och kunskap om relationsvåld och om hur den enskilde kan få stöd i sin situation. Framtagande av nya

förvaltningsövergripande rutiner pågår och förväntas ytterligare öka chanserna till att upptäcka våld och erbjuda den utsatte ett professionellt stöd. Förvaltningen bedömer att kommunfullmäktiges mål samt underliggande nämndmål kommer att uppfyllas under året.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2015	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Antal personer som utsatts för våld i nära relation som är kända av socialtjänsten 				129 st		100 st	tas fram av nämnden	2016
Analys Under perioden 1 januari - 25 april har 43 anmälningar/ ansökningar inkommit till teamet mot våld i nära relation.								

Nämndmål:

Den som utsatts för våld i nära relation ska få ett samordnat och professionellt stöd

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

Den som utsatts för våld i nära relation ska få stöd och sina rättigheter tillgodosedda så att personen kan leva ett fortsatt liv utan våld.

Analys

Under perioden har teamet mot våld i nära relation tagit emot xxx anmälningar om våld i nära relation. Alla de som utsatts för våld av en partner i en nära relation och som vänt sig till förvaltningen har fått träffa en socialsekreterare som arbetar i teamet mot våld i nära relation för utredning av våldet och bedömning av insats utifrån våldet. Vid behov har insats beviljats i form av skyddat boende och/eller insats i form av kontakt med stödperson i teamet. För våldsutövande har möjlighet till förändringsarbete erbjudits i form av samtal om våld där ansvar för våld samt alternativ till våld tas upp. Teamet mot våld i nära relation har haft ett fortsatt nära samarbete med barn- och ungdomsenhetens mottagning med bland annat kontinuerliga möten minst en gång per månad.

För att öka upptäckten av våld i nära relation pågår ett arbete med att ta fram nya förvaltningsövergripande rutiner. Rutinerna är utformade utifrån socialstyrelsens vägledning för att öka förutsättningarna att upptäcka våldsutsatthet. Enligt de nya rutinerna ska samtliga medarbetare inom förvaltningen vid misstanke om våld i nära relation fråga den berörda om våld. Den enskilde ska också informeras om teamet mot våld i nära relation och vid behov erbjudas adekvat stöd för att ta emot behövliga skydds- och stödinsatser.

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.6 Stockholm är en tillgänglig stad för alla

 Uppfylls helt

Analys

Nämnden bidrar till att uppfylla kommunfullmäktiges mål genom att erbjuda individuellt anpassade stödsatser till personer med funktionsnedsättning. Genom att bedriva ett aktivt utvecklingsarbete kring att öka brukarnas delaktighet och självständighet skapas förutsättningar för en tillgänglig stad för alla.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2015	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel genomförda utredningar enligt DUR inom stöd och service för personer med funktionsnedsättning (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)				90 %		80 %	tas fram av nämnden	2016
Analys Beställarenheten funktionsnedsättning har som rutin att samtliga nya ärenden utreds i enlighet med DUR. Bedömningen är att målet kommer att uppnås likt föregående år.								
  Andel personal med grundutbildning inom stöd och service till personer med funktionsnedsättning							Fastställs 2016	2016
Analys I dagsläget saknas mätmetod samt årsmål för indikatorn. Förvaltningen inväntar direktiv från stadsledningskontoret. En stor del av personal inom funktionsnedsättningsområdet har grundutbildning enligt enheternas egna inventeringar.								
  Andel personer med funktionsnedsättning som upplever att de blir väl bemötta av stadens personal (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)				100 %		88 %	88%	2016
Analys Förvaltningen bedömer att årsmålet kommer att uppnås likt föregående år. Förvaltningens utförarenheter arbetar löpande med bemötandefrågor. Utfall redovisas i verksamhetsberättelse utifrån resultatet i den årliga brukarundersökningen.								
  Andel personer med funktionsnedsättning som upplever att de kan påverka insatsens utformning (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)				93 %		76 %	76 %	2016

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2015	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
ing)								
Analys Förvaltningen bedömer att årsmålet kommer att uppnås. Förvaltningens utförarenheter har ett medvetet och framgångsrikt utvecklingsarbete som syftar till att öka brukarnas delaktighet. Utfall redovisas i verksamhetsberättelse utifrån resultatet i den årliga brukarundersökningen.								
  Andel personer med funktionsnedsättning som upplever att stadens inne och utemiljö är tillgänglig och användbar. (Stöd och service till personer med funktionsnedsättning)				64 %		60 %	tas fram av nämnden	2016
Analys Utfall redovisas i verksamhetsberättelse utifrån resultatet i den årliga brukarundersökningen. Målet bedöms uppfyllas likt föregående år.								
  Andel personer som upplever att de varit delaktiga i upprättandet av genomförandeplaner							Faststälts 2016	2016
Analys Mätmetod samt årsmål saknas. Förvaltningen inväntar direktiv från stadsledningskontoret.								
  Andelen personer med funktionsnedsättning som upplever att de har en fungerande bostad (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)				82 %		83 %	tas fram av nämnden	2016
Analys Förvaltningen bedömer att årsmålet kommer att uppnås. Utfall redovisas i verksamhetsberättelse utifrån resultatet i den årliga brukarundersökningen.								
  Brukarens upplevelse av trygghet - LSS-boende, vuxna och barn (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)				93 %		90 %	90 %	2016
Analys Förvaltningen bedömer att årsmålet kommer att uppnås likt tidigare år. Utfall redovisas i verksamhetsberättelse utifrån resultatet i den årliga brukarundersökningen.								
  Nöjda brukare - Daglig verksamhet (stöd				95 %		89 %	89 %	2016

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2015	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
och service till personer med funktionsnedsättning)								
Analys Förvaltningen bedömer att årsmålet kommer att uppnås, föregående år hade förvaltningen ett resultat på 95 % nöjda brukare, årsmålet för 2016 är 89 %. Utfall redovisas i verksamhetsberättelse utifrån resultatet i den årliga brukarundersökningen.								
  Nöjda brukare - korttidsboende (stöd och service till personer med funktionsnedsättning)				88 %		89 %	89 %	2016
Analys Förvaltningen bedömer att årsmålet kommer att uppnås. Utfall redovisas i verksamhetsberättelsen utifrån resultatet i den årliga brukarundersökningen. Förvaltningen driver inget korttidsboende i egen regi.								
  Nöjda brukare - LSS-boende, vuxna och barn (Stöd och service till personer med funktionsnedsättning)				86 %		89 %	89 %	2016
Analys Förvaltningen bedömer att årsmålet kommer att uppnås likt föregående år. Utfall redovisas i verksamhetsberättelsen utifrån resultatet i den årliga brukarundersökningen.								

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Stadsdelsnämnderna ska bygga bort enkelt avhjälpna hinder	2016-01-01	2016-12-31	
  Stadsdelsnämnderna ska tillsammans med äldrenämnden och socialnämnden göra en översyn av behovet av äldreboende för personer som bor i gruppboende enligt LSS	2016-01-01	2016-12-31	
Analys Målsättningen bör vara att en person som bor i gruppboende ska ha möjlighet att bo kvar i sin bostad.			

Nämndmål:

Kommunikationen och informationen är aktuell, tydlig och tillgänglig.

 Uppfylls helt

Beskrivning

Information på webb och jämför service och intranät ska vara aktuell och tydlig.
Information som tas fram i verksamheterna ska anpassas för den aktuella målgruppen.

Förväntat resultat

Andelen invånare som vet var information finns för att komma i kontakt med stadens verksamheter ska öka - Medborgarundersökning.

Andelen medarbetare som har tillgång till den information de behöver för arbetet ska öka - Medarbetarenkäten.

Analys

Kommunikationsenheten arbetar kontinuerligt med de prioriterade kommunikationskanalerna och deltar i relevanta möten för att nå målet. Information på jämför service, webb och intranät ska uppdateras kontinuerligt. Facebook bidrar numera till en ökad informationsspridning. Enheten arbetar aktivt för att förbättra tillgängligheten och den interna kommunikationen i samarbete med SLK. Målet bedöms att uppnås under året.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Fortsatt arbete med tillgänglighet.	2016-01-01	2016-12-31	
Analys Arbete med tillgänglighetsanpassa stockholm.se fortsätter.			
 Information på jämför service, webb och intranät ska uppdateras kontinuerligt.	2016-01-01	2016-12-31	
Analys Uppdatering av webb har genomförts och jämför service har uppdaterats med VP för 2016.			

Nämndmål:

Personer med funktionsnedsättning ska kunna leva ett självständigt liv och delta på lika villkor i samhället.

 Uppfylls helt

Beskrivning

Personer med funktionsnedsättning ska kunna leva ett så självständigt liv som möjligt. Den enskildes behov av stöd och insatser ska utredas på ett rättssäkert sätt. Beviljade insatser ska utföras med god kvalitet.

Förväntat resultat

Den enskilde ska uppleva att de kan påverka utformningen av insatsen. Den enskilde ska vara nöjd med den beviljade insatsen.

Analys

Beställarenheten funktionsnedsättning arbetar på olika sätt med att säkerställa att handläggningen av bistandsärenden sker på ett rättssäkert sätt för den enskilde klienten. Kollegiegranskningar kommer att genomföras under våren samt även under hösten. Kollegiegranskningen kommer att ha fokus på att ansökan, utredning, kontakter under utredningens gång och att beslut dokumenterats på ett tillfredsställande sätt.

Utförarenheterna inom funktionshinderområdet vid förvaltningen har ett pågående och aktivt utvecklingsarbete kring att öka brukarnas delaktighet. I mars påbörjades arbetet med DigIT-projektet vid gruppbestäderna samt Liljeholmens dagliga verksamhet. Projektet handlar om att skapa bättre förutsättningar för delaktighet och medbestämmande med hjälp av digital teknik.

Gruppbestäderna har även inlett året med en studiecirkel på arbetsplatserna utifrån boken "Mellan makt och hjälp" för att ytterligare öka brukarnas delaktighet, makt och självständighet. Arbetslagen har påbörjat en kartläggning av brukarnas stöd och service med syftet att ta reda på om personalen gör det som brukaren själv önskar ha hjälp och stöd kring. Utifrån kartläggningen förväntas ett material tas fram som ska säkerställa att det stöd som utförs stämmer överens med brukarens önskemål. Arbetslagen får stöd av utbildare som ger dem feedback på deras pågående arbete.

Projektet *Delaktighet, Inflytande och Hälsa* som de socialpsykiatriska sysselsättningsverksamheterna och träfflokalerna har tillsammans, har under första tertialen haft en gemensam konferens om delaktighet med föreläsare från NSPH/ RSMH. Projektet har även genomfört en brukarrevision på Droppen/Bruket. Studiecirkeln "Din egen makt" har startat för deltagare på träfflokalerna.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Bedriva verksamhet på eftermiddags/kvällstid för ungdomar 13-17 år med funktionsnedsättning på Fruängens ungdomsgård.	2015-01-01	2016-12-31	
Analys Verksamheten bedrivs enligt plan. Under januari till april har åtta olika ungdomar kontinuerligt besökt verksamheten, vanligtvis tre-fem besökare per tillfälle.			
 Förvaltningen ska annonsera på webbplatsen "Fritidsnätet" för att nå ut med information om verksamheter för barn och unga med funktionsnedsättning till berörda.	2015-01-01	2016-12-31	
Analys Förvaltningen har annonserat på "fritidsnätet" om verksamheten för ungdomar med funktionsnedsättning. Förvaltningen har även annonserat om verksamheten i lokaltidningen samt på stockholm.se och på förvaltningens facebookside.			
 Förvaltningen ska samverka med föreningslivet angående möjlighet att skapa fler fritidsverksamheter som barn och ungdomar med funktionsnedsättning kan delta i.	2015-01-01	2016-12-31	

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.7 Stockholm är en demokratisk stad där invånarna har inflytande

 Uppfylls helt

Analys

Målet bedöms uppfyllas. Ett långsiktigt arbete har påbörjats för att öka invånarnas inflytande. Insatser och information om möjligheter att påverka nämndens verksamheter följer nämndens planering.

En rad aktiviteter har genomförts för att bidra till detta. Bland annat undersöker stadsdelsförvaltningen vad ungdomar vill göra på sin fritid, en politikerlunch har genomförts, arbete för att ta fram en lokal utvecklingsplan har genomförts, fältare har fått vägledning och startat Facebooksida och projektet Respekt och självrespekt har spridits till skolorna i stadsdelsområdet. Projektet har lämnats över till Kulturförvaltningen.

Ett samråd kring utvecklingen av Svandammsparken där invånarens synpunkter har tagits till vara har genomförts under perioden. Över 200 personer besökte samrådsmötet i parken där invånarens synpunkter bidrar till ett brett perspektiv inför upprustningen. De genomförda insatserna har bidragit till ett ökat inflytande.

Planerade aktiviteter 2016 inom ramen för de särskilda avsatta medlen för demokrati- och utvecklingsarbete.

Aktivitet	En uppskattning av kostnad
4.1 Stockholm är en jämställd stad där makt och resurser fördelas lika. Normkritik, jämställdhetsintegrering, statistik (kompetensutveckling och konsultation).	600 000
4.2 Stockholms stad är en bra arbetsgivare med goda arbetsvillkor. Arbetsmiljö/jämställdhets- och mångfaldsarbete (varumärke/kompetensutveckling).	150 000
4.3 Stockholm är en stad som lever upp till mänskliga rättigheter och är fritt från diskriminering. Informationsinsatser. Exkluderande design. Kompetensutveckling - genus, normkritik, hbtq, antirasism och mänskliga rättigheter. Process för flyktingmottagandet. Utv. profilboende.	500 000
4.4 Stockholm är en stad som respekterar och lever upp till barnets rättigheter i enlighet med FN:s barnkonvention. Träffpunkter för unga flickor och hbtq-personer, riktlinjer för papperslösa barns rätt till förskola.	150 000
4.6 Stockholm är en tillgänglig stad för alla. Kommunikation.	200 000
4.7 Stockholm är en demokratisk stad där invånarna har inflytande Delaktighet/samverkan. Lokala utvecklingsplaner. Ungdomars inflytande. Normer och värderingar - Respekt och självrespekt. Fältare på nätet.	1 650 000
1.5 Stockholm har ett rikt utbud av idrott och fritid som är tillgängligt för alla. Fritid för alla.	150 000
SUMMA	3 400 000

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2015	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel brukare med boendestöd som anser att de har inflytande över det stöd de får av sina boendestödjare.							fastställs 2016	2016
Analys Saknas årsmål för indikatorn. Utfall redovisas i verksamhetsberättelsen utifrån resultatet i den årliga brukarundersökningen.								
  Andel brukare på stadens gruppboenden som anser att de har inflytande över det stöd de får.							fastställs 2016	2016
Analys Det saknas årsmål för indikatorn. Utfall redovisas i verksamhetsberättelsen utifrån resultatet i den årliga brukarundersökningen.								
  Andel vårdnadshavare till barn i förskolan som anser att de har möjlighet till delaktighet och inflytande i verksamheten						82 %	82%	2016
  Andel äldre med hemtjänst som anser att personalen tar hänsyn till deras åsikter och önskemål om hur hjälpen ska utföras						86 %	86%	2016

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
  Kommunstyrelsen ska i samarbete med stadsdelsnämnderna initiera en satsning för att stärka ungas organisering och öka kunskaperna om mänskliga rättigheter.	2016-01-01	2016-12-31	
Analys Planering pågår. En projektledare har anställts.			
  Kommunstyrelsen ska i samarbete med stadsdelsnämnderna ta fram förslag på hur det civila samhället kan stärkas, med särskilt fokus på ytterstaden och kvinnors organisering, samt bidra till att förutsättningar skapas för att det civila samhället kan göras delaktigt i stadens utveckling, i enlighet med det arbete som pågår inom ramen för den sociala hållbarhetskommisionen	2016-01-01	2016-12-31	
Analys Planering pågår. En projektledare har anställts.			
  Stadsdelsnämnderna ska utarbeta lokala utvecklingsprogram i samverkan med invånare och i samarbete med stadens övriga	2016-01-01	2016-12-31	

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
nämnder och styrelser			
Analys Under perioden har insamling och sammanställning av statistik om stadsdelsområdet skett, ett flertal möten på stadsdelsförvaltningen kring utmaningar i stadsdelsområdet, dialog med företagargruppen i Liljeholmen samt dialog med stadsdelsnämnd och fackförvaltningar kring stadsdelsområdet. Se under övrigt för redovisning av prioriterade områden.			

Nämndmål:

Förskolan erbjuder föräldrarna goda möjligheter till samverkan

 Uppfylls helt

Förväntat resultat

På förskolan ska det finnas olika forum för föräldrasamverkan.

Analys

Samverkan med föräldrar är av stor vikt för barnets trivsel på förskolan. Samverkan sker på många olika sätt. Föräldramöten, föräldraråd, veckobrev särskilda aktiviteter är några exempel på förskolornas samverkan med föräldrarna. Hur föräldrarna uppfattar kommunikationen med förskolan mäts bl.a. genom stadens årliga brukarundersökning. Synpunkter och klagomål, utvecklingssamtal och dagliga kontakter är andra sätt.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Dialoger sker kring analys och resultat av brukarundersökning inom förskolan och kvalitetsdialoger med avdelningens ledning.	2015-01-01	2016-10-31	
Analys Resultat av förskolornas brukarundersökning förväntas i maj. Därefter analyserar och kommunicerar förskolorna resultaten inom sin organisation och med föräldrarna.			

Nämndmål:

Nämnden ska utveckla delaktighet, inflytande och social sammanhållning i syfte att stärka demokratin och öka valdeltagandet

 Uppfylls helt

Beskrivning

Förvaltningen har en viktig roll att ge information och förmedla kunskaper om hur den demokratiska processen och att skapa dialog mellan invånare och politiker för att ta tillvara invånares åsikter, intressen och idéer. Syftet är att öka delaktigheten och dialogen med invånarna i Hägersten-Liljeholmen. Under koncepten Trygg hela veckan och Respekt och självrespekt, arbetar samverkansparterna idag. Målet är att öka den förebyggande kapaciteten hos såväl vårdnadshavare, ideellt engagerade vuxna som den personal som möter barn och ungdomar i sin dagliga verksamhet. Förvaltningen kommer under året utarbeta ett lokalt utvecklingsprogram i dialog med invånare, politiker och föreningsliv. Arbetet med programmet kommer att utgå från en projektgrupp med representanter från förvaltningens avdelningar. Kommunikationsenheten har det samordnade ansvaret för utvecklingsprogrammet.

Förväntat resultat

Ett lokalt utvecklingsprogram.

Analys

Målet bedöms uppfyllas. Stadsdelsförvaltningen har under året genomfört flera aktiviteter för att stärka invånarnas inflytande och delaktighet såsom politikerlunch, undersökningar kring vad unga vill göra på sin fritid och information kring hur invånarna kan påverka lokalt.

Förvaltningens Facebooksida har fått en ökad spridning (600 följare) för att underlätta kommunikation och kontakter med invånarna. Arbetsmetoder som utvecklats i projektet Respekt och självrespekt fortsätter att spridas bland skolorna i stadsdelsområdet.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Arbete med ungas normer och värderingar.	2016-01-01	2016-12-31	
Analys Metoder som utvecklats i projektet Respekt och självrespekt används av fältverksamhet i skolorna och i kontakt med ungdomar.			
 Sprida information om hur invånare kan påverka lokalt.	2016-01-01	2016-12-31	
Analys Information via webb, facebook och annonsering har skett.			
 Utveckla arbetet med fältassistenter på nätet.	2016-01-01	2016-12-31	
Analys Fältarna har publicerat en ny Facebooksida på nätet.			
 Öka invånares möjlighet att komma i kontakt med de förtroendevalda.	2016-01-01	2016-12-31	
Analys En politikerlunch är genomförd.			
 Öka ungas möjligheter till inflytande och delaktighet i nämndens fritidsverksamheter.	2016-01-01	2016-12-31	
Analys Enkät är utskickad till elever i årskurs 7 i ett flertal av Hägersten-Liljeholmens skolor kring vad de vill göra på sin fritid.			

Nämndmål:

Öka ungdomars (10-17 år) inflytande inom nämndens ansvarsområden

 Uppfylls helt

Beskrivning

En modell utformas tillsammans med ungdomar, för att möjliggöra ett ökat inflytande.

Förväntat resultat

Ungdomar upplever att de har ett större inflytande inom nämndens ansvarsområden.

Analys

Målet bedöms att uppnås. Arbete pågår för att ta fram en modell för att öka ungdomars inflytande tillsammans med ungdomar. Enkäter för dialog med ungdomar har skickats ut till

elever i årskurs 7 i ett flertal av Hägersten-Liljeholmens skolor. Resultat av undersökningen planeras att redovisa under 2016.

Aktivitet	Startdatum	Slutdatum	Avvikelse
 Utforma en modell som möjliggör ungdomars inflytande i nämndens ansvarområden	2016-01-01	2016-12-31	
Analys Aktiviteten fortgår enligt plan. Enkäten som genomförs bland ungdomar i årskurs 7 ligger grund till det fortsatta arbetet kring detta. En projektledare har anställts.			

KF:s mål för verksamhetsområdet:

4.8 Offentlig upphandling utvecklar staden i hållbar riktning

 Uppfylls helt

Analys

En stor del av nämndens inköp går genom centralt och gemensamt upphandlade ramavtal där krav ställs för en socialt, ekonomiskt och miljömässigt hållbar stad. Stadens program för upphandling och inköp följs. Vid upphandlingar ställs relevanta krav på bemanning, kompetens samt arbetsvillkor för de anställda. Införandet av e-handel har uppmärksammat vikten av avtalstrohet och kommer under året ytterligare öka den.

I samband med att avtal löper ut ska nämnden i god tid få möjlighet att ta ställning till om verksamheten ska upphandlas på nytt eller om verksamheten ska återtas i egen regi.

Indikator	Periodens utfall	Utfall män/ pojkar	Utfall kvinnor/ flickor	Periodens utfall VB 2015	Prognos helår	Årsmål	KF:s årsmål	Period
  Andel elektroniska inköp	57 %				60 %	60 %	Tas fram av nämnden	Tertial 1 2016

Uppföljning av ekonomi och särskilda satsningar

Uppföljning av driftbudget

Netto						
	Utfall	Budget netto	Prognos utfall	Avvikelse prognos budget	Prest-förändr	Avvikelse budget efter prestförändr
Nämnd- o. förvaltningsadmin.	14,8	50,8	50,8	0,0	0,0	0,0
Individ- och familjeomsorg	86,3	138,0	159,1	-21,1	0,0	-21,1
varav socialpsykiatri	17,2	47,0	46,8	0,2	0,0	0,2
Stadsmiljöverksamhet	3,3	12,5	12,5	0,0	0,0	0,0
Avskrivningar	3,5	10,3	10,3	0,0	0,0	0,0
Internräntor	0,4	1,1	1,1	0,0	0,0	0,0
Förskoleverksamhet	206,5	629,7	657,3	-27,6	20,9	-6,7
Äldreomsorg	190,7	556,6	571,3	-14,7	0,0	-14,7
Stöd o. service till personer m. funktionsnedsättning	99,0	288,5	283,3	5,2	0,0	5,2
Verksamhet för barn, kultur och fritid	5,7	21,4	21,3	0,1	0,0	0,1
Arbetsmarknadsåtgärder	1,5	8,9	8,9	0,0	0,0	0,0
Ekonomiskt bistånd	22,5	63,7	63,7	0,0	0,0	0,0
varav handläggning	6,5	14,3	18,7	-4,4	0,0	-4,4
Övrig verksamhet	0,0	30,0	0,0	30,0	0,0	30,0
Summa sdn	634,2	1 811,5	1 839,6	-28,1	20,9	-7,2
Förändring av fond (- ökning, + minskning)						0,9
Summa sdn efter resultatdispositioner						-6,3
Beräknade budgetjusteringar						7,2
Resultat efter beräknade budgetjusteringar						0,9

Nämnden har fördelat medel till verksamheterna i enlighet med kommunfullmäktiges prioriteringar, utan några omfördelningar annat än till administration. Ett avdrag har gjorts med 2,54 % för att finansiera den gemensamma administrationen och 1,48 % övrig verksamhet inklusive en förvaltningsgemensam buffert.

Prognosen visar ett nettounderskott med 7,2 mnkr, vilket är en försämring med 7,2 mnkr jämfört med föregående prognos. Efter resultatdispositioner 0,9 mnkr och beräknade budgetjusteringar 7,2 mnkr redovisas ett överskott med 0,9 mnkr mot budget, vilket är förbättring med 1,5 mnkr jämfört med föregående prognos.

Administration och investeringar

Prognosen visar ingen avvikelse mot budget vilket är oförändrat jämfört med föregående prognos

Investeringar inventarier och maskiner

Ingen avvikelse beräknas mot investeringsplanen.

Individ- och familjeomsorg

Prognosen för individ- och familjeomsorgen visar ett nettounderskott med 21,1 mnkr, vilket är oförändrat jämfört med föregående prognos. SHIS boende Bjällerkransen som successivt under året kommer att omvandlas till ett boende för nyanlända kan komma att medföra ökade kostnader för individ- och familjeomsorgen. Det är i nuläget svårt att prognostisera omfattningen av behoven och vilka kostnader dessa medför.

Barn- och ungdomsenheten visar ett underskott på 16,3 mnkr vilket är oförändrat jämfört med föregående prognos. Underskottet förklaras av ökade personalkostnader för myndighetsutövningen p.g.a. tillströmningen av ärenden för ensamkommande flyktingbarn, jourhems kostnader för placering under lång tid för dessa barn samt ökade familjehemskostnader. Enheten har vidare mycket höga kostnader för jourhemsplaceringar då lämpliga permanenta familjehem är svåra att finna. Enheten har därför startat ett nytt jourhem i egen regi. Insatsdelen inom barn- och ungdomsenheten visar ingen avvikelse mot budget.

Vuxenenheten visar ett underskott med 5,0 mnkr vilket är oförändrat jämfört med föregående prognos. Underskottet beror bl.a. på att gränsdragningen har setts över, vilket har resulterat i att ett antal ärenden som tidigare har finansierats av ekonomiskt bistånd kommer att belasta vuxenenheten i år och att det nya ramavtalet för köp av vårdplatser innebär en kostnadsökning med 20-30 %.

Socialpsykiatrin visar ett överskott med 0,2 mnkr jämfört med budget, vilket är oförändrat jämfört med föregående prognos.

Stadsmiljöverksamhet och investeringar

Prognosen visar ingen avvikelse jämfört med budget vilket är oförändrat jämfört med föregående prognos.

Kommunstyrelsen beslutade den 28 januari om förstärkta åtgärder för fattiga EU-medborgare i Stockholm (dnr 156-139/2015). Förvaltningen följer upp merkostnader som uppstår i samband med avhysningar och kommer att redovisa detta i samband med tertialrapport 2.

Kapitalkostnader

Prognosen visar ingen avvikelse jämfört med budget.

Parkinvesteringar

Prognosen för investeringsutgifter visar ingen avvikelse.

Medel för klimatinvesteringar

Nämnden har ansökt budgetjustering med 15,5 mnkr.

Förskola

Prognosen visar före resultatdispositioner och budgetjusteringar ett underskott med 6,7 mnkr jämfört med budget. Efter resultatdispositioner med 1,6 mnkr och budgetjusteringar med 7,2 mnkr visar prognosen ett underskott med 1,1 mnkr. Nämnden har ansökt om budgetjustering för åtgärder för giftfria förskolor med 7,2 mnkr. Åtgärderna i en giftfri miljö är av den beskaffenheten att om de inte beviljas blir effekten att aktiviteterna inte blir utförda då de inte ryms inom ordinarie budget (se bilaga 3). Prestationsförändringarna beräknas uppgå till 20,9

mnkr netto varav 4,9 mnkr avser barnomsorgsgaranti och 16 mnkr förskolor med höga hyror. Barnomsorgsgarantin har uppfyllts under perioden. Arbetet med den digitala utvecklingen fortsätter. Skolplattformen är kommunikationsplattform som introduceras i förskolorna. Kostnaderna för det digitala lyftet kommer att bestå av kostnader för exempelvis inköp av datorer, nätverk, drift och underhåll. Kostnader för vår stadsdelsnämnd är i nuläget svåra att prognostisera och kan blir svåra att rymma inom ordinarie budget.

SHIS boende Bjällerkransen som successivt under året kommer att omvandlas till ett boende för nyanlända kan komma att medföra ökade kostnader för förskola. Det är i nuläget svårt att prognostisera omfattningen av behoven och vilka kostnader dessa medför.

Äldreomsorg

Prognosen visar ett underskott med 14,7 mnkr jämfört med budget före resultatdispositioner, vilket är en oförändrat jämfört med föregående prognos. Efter resultatdispositioner med 2,3 mnkr redovisas ett underskott med 12,4 mnkr.

Beställarsidan visar ingen avvikelse mot budget. En stor minskning av antalet placerade personer har skett under december 2015 och januari 2016, ingen ökning av placeringarna har skett under februari och mars. Det är dock osäkert om minskningen är ihållande och därmed är det även osäkert vilka ekonomiska effekter minskningen leder till då det ännu är tidigt på året. En översyn av hemtjänstinsatser påbörjades år 2015 vilket har gett resultat i form av minskade kostnader, arbetet fortsätter även detta år. Den genomsnittliga beviljade tiden för hemtjänst inom stadsdelen befinner sig under stadens snitt. Ett överskott finns inom bostadsadministrationen vilket beror på lägre kostnader för tomgångshyror och lokalkostnader än vad som budgeterats.

Inom utförarsidan är underskottet oförändrat. Fruängsgårdens servicehus beräknas ha 24 tomma lägenheter under april vilket innebär ett stort intäktsbortfall. Axelsbergs vård- och omsorgsboende går med fortsatt stort underskott som beror på bl.a. minskade intäkter på korttidsboendet. Boendet har även höga lokalkostnader på grund av stora ytor som inte är utnyttjbara för verksamheten samt ett högt kvadratmeterpris. Inom hemtjänsten bor fler kvar i hemmet med ökade behov av omsorg vilket har inneburit ökade kostnader genom dubbelbemanning av hemtjänsten och ökade insatser på nätterna. Hemtjänsten delades under förra året till två enheter och har från och med december 2015 två olika geografiska placeringar vilket är ett steg mot att minska kringtiden och därmed även kostnader, arbetet med detta pågår. Trekantens servicehus beräknas ha sex tomma lägenheter i april vilket innebär ett intäktsbortfall. Axcgården har ett fortsatt underskott men beräknas under april ha ett färre antal tomma lägenheter i jämförelse med början av året. Fruängsgårdens vård- och omsorgsboende hade under mars 11 tomma lägenheter och det beräknas i dagsläget att vara 8 tomma lägenheter i april. De tomma lägenheterna inom äldreomsorgen ger stora intäktsbortfall för enheterna.

SHIS boende Bjällerkransen som successivt under året kommer att omvandlas till ett boende för nyanlända kan komma att medföra ökade kostnader för äldreomsorgen. Det är i nuläget svårt att prognostisera omfattningen av behoven och vilka kostnader dessa medför.

Stöd och service för personer med funktionsnedsättning

Prognosen visar ett överskott med 5,2 mnkr före resultatöverföringar och 5,4 mnkr efter resultatöverföringar, vilket är en förbättring med 0,2 mnkr jämfört med föregående prognos.

Överskottet finns huvudsakligen inom utförarsidan och beror främst på att intäkter från försäljning av platser generar ett överskott. SHIS boende Bjällerkransen som successivt under året kommer att omvandlas till ett boende för nyanlända kan komma att medföra ökade kostnader för stöd- och service för personer med funktionsnedsättning. Det är i nuläget svårt att prognostisera omfattningen av behoven och vilka kostnader dessa medför.

Beställarenheten funktionsnedsättning visar ingen avvikelse mot budget.

Kultur- och föreningsverksamhet

Prognosen för kultur- och föreningsverksamhet visar ett överskott med 0,1 mnkr jämfört med budget vilket är oförändrat jämfört med föregående prognos.

I kultur- och föreningsverksamheten ingår verksamheter för barn- och ungdom (avdelningen för social omsorg), kolloverksamhet (förskoleavdelningen) samt kultur- och föreningsbidrag (administrativa avdelningen).

Arbetsmarknadsåtgärder

Prognosen för arbetsmarknadsåtgärder visar ingen avvikelse mot budget vilket är oförändrat jämfört med föregående prognos.

Ekonomiskt bistånd

Prognosen för ekonomiskt bistånd visar ingen avvikelse mot budget vilket är oförändrat jämfört med föregående prognos. Förbrukningen av ekonomiskt bistånd är högre än prognostiserat, då antalet hushåll i stadsdelen inte följer den minskande trenden för resten av staden. Den nya rutinen som infördes i mottagningsgruppen i november, där den som ansöker om ekonomiskt bistånd först får skicka in papper för ansökan innan möte bokas med handläggare, har medfört att färre besök bokas hos handläggare. SHIS boende Bjällerkransen som successivt under året kommer att omvandlas till ett boende för nyanlända kan komma att medföra ökade kostnader för ekonomiskt bistånd. Det är i nuläget svårt att prognostisera omfattningen av behoven och vilka kostnader dessa medför. Antalet bidragshushåll har minskat till preliminärt 485 hushåll för april mot 490 hushåll i mars

Övrig verksamhet

Under övriga verksamheter har medel reserverats för extraordinära kostnader som omstruktureringskostnader samt en förvaltningsgemensam buffert. Prognosen visar ett överskott med 30,0 mnkr

Särskilda satsningar

I de kompletterande anvisningar för nämndens arbete med verksamhetsplan 2016 framgår att stadsledningskontoret avser att under 2016 följa upp särskilda satsningar som nämnderna tilldelats i kommunfullmäktiges budget 2016. Satsningarna avser dels riktade satsningar till nämnderna i kommunfullmäktiges budget och dels centralt avsatta medel som fördelas under året.

Förskola

Schablonökning

Förskolans schablonökning om 2,2 procent täcker delvis pris- och löneökning under året.

Höjd socioekonomiska ersättning

Den höjda socioekonomiska ersättningen ger ett ökat anslag till enheterna.

Andel ekologisk mat ska öka

Andelen ekologisk mat ökar. Under första tertialet var 44 % av inköpta livsmedel ekologiska.

Stadsdelsnämnderna ska erbjuda förskolans medarbetare kompetensutveckling och möjlighet till vidareutbildning till barnskötare eller förskollärare.

Ett 30-tal medarbetare går fortbildning en dag i veckan, från barnskötare till förskollärare. Några medarbetare går barnskötarutbildning. Önskemål och behov av barnskötarutbildning är större än utbudet. Förvaltningen ser därför över möjligheten att anordna en lokal utbildningsinsats för att utbilda barnskötare. En handledarutbildning för de som tar emot studenter på verksamhetsförlagd utbildning (VFU) planeras att genomföras i stadsdelen i höst igen, i samarbete med Stockholms Universitet och stadsdelens övningsförskola.

Barn, kultur och fritid

Förvaltningen kommer tillsammans med ungdomarna att undersöka önskemål om nya mötesplatser.

Insatser för att stärka ungas organisering och öka kunskaperna om mänskliga rättigheter, antirasism och feminism. Hägersten-Liljeholmens kommer att använda medlen till dialog med ungdomar, utbildning i mänskliga rättigheter, bildande av en tjejgrupp och inrättandet av ett hbtq-café i en befintlig fritidsgård.

Satsningen för flera parklekar har inte skapat förutsättningar för någon ny parklek. Medlen har gått till att täcka pris- och löneökningar samt till att möta de ökade effektivitetskraven.

Individ- och familjeomsorg

Förstärkning barn och unga har inneburit att fler socialsekreterare har kunnat anställas inom barn- och ungdom, något som har varit nödvändigt då ärendantalet ökar.

Förstärkning handläggning vuxen/missbruk. Hägersten-Liljeholmens andel av stadens totala budget för vuxna/missbrukare har minskat i budgetfördelningen för 2016, vilket inneburit att medlen har gått till att täcka pris- och löneökningar.

Förstärkning handläggning socialpsykiatri, vilket inneburit att medlen har gått till att täcka pris- och löneökningar.

Höjd ersättning utförare inom socialpsykiatri, vilket inneburit att medlen har gått till att täcka pris- och löneökningar.

Förstärkning arbete mot våld i nära relationer har givit möjlighet att behålla antalet tjänster inom relationsteamet.

Äldreomsorg

Höjningen av ersättningsnivåerna för hemtjänst och dagverksamhet har använts till pris- och löneökningar. De ökade resurserna för biståndsbedömning inom och hemtjänst och boende har använts till pris- och löneökningar samt fortsatt utveckling av arbetssätt och metoder. Satsningen för fria broddar är aktuell under vinter 2016.

Stöd och service

Den höjda schablonen för vuxen- och barnboende, daglig verksamhet och korttidshem har använts till pris- och löneökningar. Likaså gäller för den höjda ersättningen på personlig assistans.

Central medelsreserv

Demokrati- och utvecklingsarbete i stadsdelsnämnderna 60,0 mnkr totalt till stadsdelsnämnderna. Till Hägersten-Liljeholmen har 3,4 mnkr fördelats för Demokrati- och utvecklingsarbete. Av dessa medel har 1,7 mnkr avsatts för drift av delaktighet/samverkan, lokala utvecklingsplaner, ungdomars inflytande, normer och värderingar - Respekt och självrespekt och fältare på nätet. För informationsinsatser och kompetensutveckling har 1,3 mnkr avsatts. Resterande 0,4 mnkr avser att täcka kostnader för insatser i samband med Samverkan träffpunkter för unga flickor och hbtq-personer, riktlinjer för papperslösa barns rätt till förskola och fritid för alla.

Resultatenheter

Förskolans resultatenheter har ett överskott med 1,6 mnkr. Resultatenheterna förde över ett ackumulerat överskott från 2015 med 5,2 mnkr, vilket innebär att 6,9 mnkr förs över till 2017.

Ett ackumulerat överskott med 10,9 mnkr fördes över från 2015. Till 2017 överförs ett överskott med 10,6 mnkr vilket är en minskning med 0,3 mnkr inom stöd och service för personer med funktionsnedsättning.

Ett ackumulerat överskott med 1,2 mnkr fördes över från 2015. Sammantaget redovisar resultatenheten för 2016 ett underskott om 2,3 mnkr vilket innebär att ett underskott med 1,1 mnkr förs över till 2017 inom äldreomsorgen.

Investeringar

I budget 2016 finns avsatta medel om 23,0 mnkr för investeringar. Budgeten är fördelad på 8,5 mnkr för investering i parker (4,0 mnkr avser Aspudsparken, 0,5 mnkr avser Svandamsparken och 4,0 mnkr avser investeringar enligt parkplanen), 6,0 mnkr för tillgänglighetsinvesteringar, 3,5 mnkr för reinvestering i parker samt 5,0 mnkr för maskiner och inventarier. Medel som avsatts för investeringar i parker samt tillgänglighetsinvesteringar bedöms förbrukas i sin helhet under 2016, likaså medel för maskiner och inventarier, i huvudsak på grund av stadsdelnämndens omfattande utbyggnad av förskolor. Begärd budgetjustering med 15,5 mnkr för Klimatinvesteringar (bilaga 4) i tertiärrapport 1.

Försäljningar av anläggningstillgångar

Ingen försäljning är aktuell.

Betydande projekt som inte är investeringar

Nämnden har inga sådana projekt.

Omslutningsförändringar

Nämnden redovisar omslutningsförändringar med 16,0 mnkr enligt nedan.

Förskola

Ams och arbetsförmedling	0,8	-0,8
Försäljning till andra förvaltningar	3,1	-3,1
Försäljning till andra kommuner	0,5	-0,5
Eu-bidrag	0,3	-0,3
Stadsbidrag	2,6	-2,6

Äldreomsorg

Projekt Demensteam utförare	0,2	-0,2
Projekt Demensteam beställare	0,5	-0,5
Stimulansmedel för utökad bemanning	8,0	-8,0

Budgetjusteringar

Hägersten-Liljeholmens stadsdelsförvaltning föreslår att stadsdelsnämnden ansöker om följande budgetjusteringar:

Drift

Budgetjustering med 7,2 mnkr för åtgärder för giftfri förskola (bilaga 3).

Investering

Budgetjustering med 15,5 mnkr för Klimatinvesteringar (bilaga 4)

Medel för lokaländamål

För 2016 utgår ett bidrag för lokaler inom förskolan med hög hyra. Bidraget utgår med 80 procent av den del av hyran som ligger mellan 1 700 kr - 2 500 kr/kvm och 40 procent för den del av hyran som överskrider 2 500 kr/kvm. Bidraget fördelas via budgetjustering. För 2016 beräknar Hägersten-Liljeholmens stadsdelsnämnd erhålla ca16 mnkr i bidrag för höga hyror inom förskolan.

Stadsdelsnämnden har sökt och har tilldelats 4,1 mnkr för lokalkostnader i samband med avvecklingen av Årstabergs förskola. Förskolan avvecklas i förtid, innan hyresavtalen löper ut, för att möjliggöra att SISAB kommer igång med byggnationen av nya Sjöviksskolan.

Analys av balansräkning

Görs ej i tertialrapport 1.

Övrigt

Lokalt utvecklingsprogram Hägersten-Liljeholmen

Hägersten-Liljeholmen står inför en stor befolkningsökning framförallt bland barn och ungdomar. Enligt prognoserna kommer stadsdelsområdet att stå för den största ökningen av barn och unga i Stockholms stad fram till 2023. I vissa stadsdelar kommer antalet barn och unga öka mer än i andra. Den största ökningen kommer att ske i Liljeholmen där andelen unga mellan 6-19 år kommer mer än fördubblas.

Redan idag finns en avsaknad av mötesplatser för unga i Liljeholmen. Samtidigt rör det sig väldigt mycket ungdomar i stadsdelen, då det ligger ett stort antal gymnasieskolor området. En stor del av dessa ungdomar kommer ifrån andra stadsdelsområde och dröjer sig kvar i området efter skoltid. Det finns även oroande trender på en ökad psykisk ohälsa och beroendeproblematik bland unga i stadsdelsområdet.

I vision 2040 beskrivs att "Stockholm ska vara en trygg och inspirerande uppväxtmiljö för alla barn. Staden ska ge god grund för att utveckla barns och ungdomars fysiska och psykiska hälsa samt sociala förmåga." För att säkerställa detta behöver Stockholms stad se till att det finns fritidsaktiviteter och mötesplatser på de platser där det finns ungdomar i stadsdelsområdet.

Stadsdelsförvaltningen har påbörjat utformningen av ett Lokalt utvecklingsprogram (LUP) och har i det arbetet varit i kontakt med utbildningsförvaltningen, kulturförvaltningen och idrottsförvaltningen som i april har bjudits in till en diskussion om utökad samverkan och planering av stadsdelsområdet och framförallt kring Liljeholmen.

Nämnden har identifierat temaområdet:

En kraftig ökning av antalet barn och ungdomar under de kommande åren samt psykisk ohälsa och beroendeproblematik bland unga.

Följande förvaltningar har identifierats som lämpliga samverkanspartners:

Utbildningsförvaltningen
Kulturförvaltningen
Idrottsförvaltningen

Ungas organisering

Projektplan för arbetet med ungas organisering finns bifogad som bilaga 2.

Synpunkter och klagomål

Samhällsplanering

Hittills har 96 synpunkter och klagomål från medborgare registrerats hos förvaltningen. Anledningen till det ökade antalet i förhållande till tidigare år beror på stadens ärendehanteringssystem "Synpunktsportalen" som slog igenom vid årsskiftet 2013/2014 samt den tillkopplade appen "Tyck till." Systemet har gjort det lättare för medborgare att direkt via Internet rapportera in synpunkter, klagomål mm. och har även bidragit till att inkomna ärenden besvaras och åtgärdas snabbare då rätt tjänsteman genast kan ta del av ärendet. Synpunkterna och klagomålen handlar ofta om frågor som rör nedskräpning, snöröjning, önskemål om åtgärder i parker mm.

När inkomna synpunkter har berört andra förvaltningar i staden har de vidarebefordrats omgående. Synpunkter som berör investeringar genomförs utifrån tillgängliga resurser. Avdelningen strävar alltid efter att besvara och åtgärda inkomna synpunkter så snart som möjligt. Synpunktsportalen är ett viktigt verktyg i detta arbete.

Social omsorg

Under perioden januari- april 2016 har det inkommit åtta klagomål rörande enskilda ärenden vid myndighetsutövande enheter och en synpunkt har inkommit gällande en

utförarverksamhet. Klagomålen har hanterats vid respektive enhet.

Fyra rapporter enligt lex Sarah från egen regi har inkommit, av dessa har två avskrivits då det varit uppenbart att rapporten inte handlat om ett missförhållande. Alla rapporter har rört utförarverksamheter inom funktionshinderområdet. Samtliga beslut och utredningar gällande missförhållanden enligt lex Sarah har anmälts till nämndens sociala delegation

Det har inkommit ett beslut från IVO rörande en annan kommuns begäran om överflyttning av ärende, IVO beslutade att avslå den andra kommunens begäran om överflyttning. Två beslut från JO har inkommit rörande, i det ena ärendet kritiserar nämnden för dröjsmål att överlämna en överklagan till domstol, i det andra ärendet bedömde JO att det inte fanns skäl att utreda ärendet vidare efter att ha tagit del av journalanteckningarna.

Förskola

Förskolorna har hanterat de flesta synpunkter, klagomål och förslag, främst på respektive enhet för att snabbt åtgärdat eventuella brister. Det är viktigt att frågor som berör förskolorna hanterats lokalt inom enheten. På så sätt har eventuella fel och brister kunnat hanteras snabbt och rutiner justerats. Skriftliga synpunkter diarieförs.

Totalt har 9 ärenden diarieförts som synpunkt/klagomål. Tre ärenden har gällt synpunkter på verksamheten, två förändringar av verksamhet, ett information. De övriga ärendena är synpunkter och frågor av det slag som förskoleverksamheten inte rör över såsom stadsbidrag för minskade barngrupper, gångväg och tillsättande av tjänst.

Äldreomsorg

Hantering av synpunkter och avvikelser ingår i enheternas systematiska kvalitets- och förbättringsarbete.

Hittills i år har nio synpunkter på äldreomsorgens verksamheter inkommit och registrerats. Synpunkterna har lämnats av anhöriga, varav fem synpunkter gällt klagomål på hemtjänsten, såväl på privata hemtjänstutförare som också den kommunala. En synpunkt har gällt maten vid Fruängsgården och en synpunkt om händelse på servicehus. Två synpunkter har rört biståndsbedömningen.

Avvikelser gällande hälso- och sjukvårdsinsatser rapporteras till medicinskt ansvarig sjuksköterska, MAS. De handlar främst om uteblivna läkemedel samt fall, där boende har ramlat vid egen förflyttning. De flesta fallolyckorna leder inte till någon skada.

En lex Sarah-rapport har inkommit från hemtjänsten i egen regi, om bristande tillsyn. Ärenden enligt lex Sarah anmäls till stadsdelsnämndens sociala delegation.

En avvikelse om klagomål har inkommit från patientnämnden, om omvårdnad vid vård- och omsorgsboende.